

7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น

7.1 จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว

ทุนจดทะเบียน	:	4,997,459,800 บาท ประกอบด้วย
		หุ้นสามัญจำนวน 4,997,459,800 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 1 บาท
ทุนที่ออกและชำระแล้ว	:	2,973,095,330 บาท ประกอบด้วย
		หุ้นสามัญจำนวน 2,973,095,330 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 1 บาท

7.2 ผู้ถือหุ้น

(ก) รายชื่อผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2559 (วันปิดสมุดทะเบียนล่าสุดเพื่อสิทธิในการได้รับเงินปันผล)

ลำดับ	รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวน (หุ้น)	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
1	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	1,202,712,000	40.45
2	SINGTEL STRATEGIC INVESTMENTS PTE LTD	693,359,000	23.32
3	บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด	178,170,309	5.99
4	THE BANK OF NEW YORK MELLON	56,890,400	1.91
5	สำนักงานประกันสังคม	46,667,300	1.57
6	GIC PRIVATE LIMITED	43,861,737	1.48
7	STATE STREET BANK EUROPE LIMITED	39,248,508	1.32
8	CHASE NOMINEE LIMITED	37,318,496	1.26
9	LITTLEDOWN NOMINEES LIMITED	19,059,800	0.64
10	HSBC (SINGAPORE) NOMINEES PTE LTD	18,151,877	0.61
รวม		2,335,439,427	78.55

หมายเหตุ : ข้อมูลจากบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด

(ข) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤตินัยมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัท

1. บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ โดยผู้ถือหุ้นใหญ่ของบมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ได้แก่

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวน (หุ้น)	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
Singtel Global Investment Pte. Ltd. ^{1), 2)}	673,348,264	21.00
บริษัท แอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด ^{1), 3)}	625,251,960	19.50

1) ข้อมูลการถือหุ้น ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 จากแบบรายงาน 246-2 ของ Singtel Global Investment Pte. Ltd. และบริษัท แอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด ต่อ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

2) Singtel Global Investment Pte. Ltd. (SGI) เป็นบริษัทย่อยทางข้ามของ Singapore Telecommunications Ltd. (SingTel)

3) ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ สำหรับรายชื่อผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 ของบริษัท แอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด เป็น บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย ถือหุ้นโดยบริษัท แอนเดอร์สัน อินเวสเมนต์ ฟิฟตี แอลทีดี สัญชาติสิงคโปร์ ในสัดส่วนร้อยละ 99.99

2. Singtel Strategic Investments Pte Ltd ถือหุ้นในบริษัททางตรงร้อยละ 23.32 โดยผู้ถือหุ้นของ Singtel Strategic Investments Pte Ltd ได้แก่

รายชื่อผู้ถือหุ้น	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
Singtel Asian Investments Pte Ltd *	100.00

* Singtel Asian Investments Pte Ltd ถือหุ้นโดย Singapore Telecommunications Limited ในอัตราร้อยละ 100 (ที่มา: Accounting and Corporate Regulatory Authority (ARCA), Singapore ณ วันที่ 26 มกราคม 2560)

- (ค) ข้อตกลงระหว่างกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท โดยที่ข้อตกลงดังกล่าวมีบริษัทร่วมลงนามด้วย

- ไม่มี -

7.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560 คณะกรรมการบริษัทมีมติอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงนโยบายการจ่ายเงินปันผล เป็นดังต่อไปนี้

บริษัทมีนโยบายจ่ายเงินปันผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินรวม โดยจะพิจารณาการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นปีละ 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นเงินปันผลระหว่างกาล พิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทในงวดครึ่งปีแรก ซึ่งต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท และรายงานต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นในครั้งถัดไป ส่วนการจ่ายเงินปันผลครั้งที่สองเป็นเงินปันผลประจำปี ซึ่งพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทในงวดครึ่งปีหลัง และต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

สำหรับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทย่อยจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทย่อย สถานะการเงินและปัจจัยสำคัญอื่นๆ ของบริษัทย่อยนั้นๆ

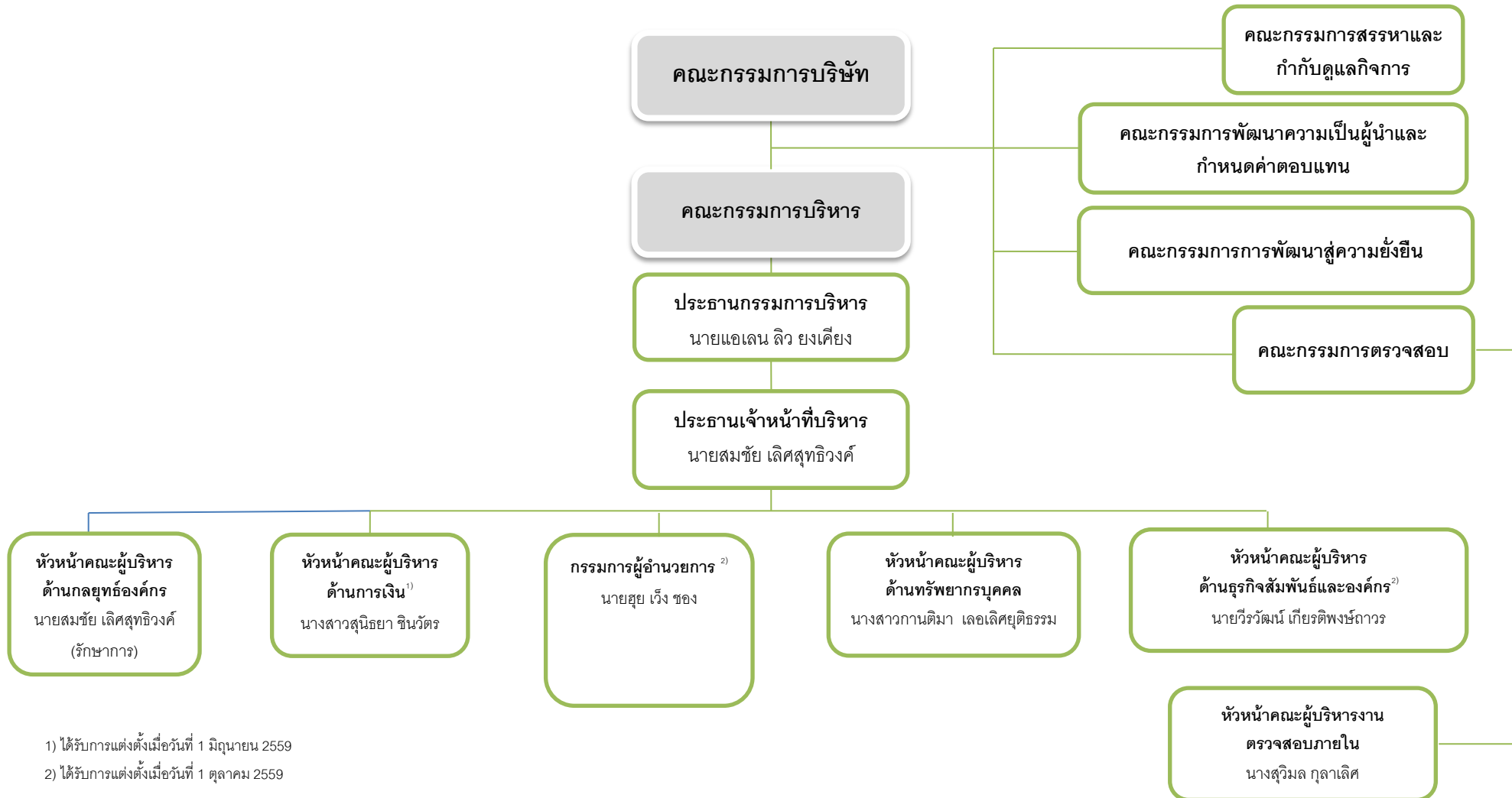
ทั้งนี้ การจ่ายเงินปันผลในทุกกรณี จะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดและแผนการลงทุน รวมถึงความจำเป็นและ ความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคตของบริษัทและ/หรือ บริษัทย่อย และการจ่ายเงินปันผลดังกล่าวจะต้องไม่เกินกำไรสะสมที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท และ/หรือ มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานปกติของบริษัทและบริษัทย่อย

โดยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จากนโยบายการจ่ายเงินปันผลเดิมที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100 มีดังนี้

รายละเอียด	2555	2556	2557	2558	2559
การจ่ายเงินปันผล (บาท : หุ้น)	10.90	12.15	12.00	12.99	10.08
1. เงินปันผลระหว่างกาล	5.90	6.40	6.04	6.50	5.79
2. เงินปันผลประจำปี	5.00	5.75	5.96	6.49	4.29
อัตราส่วนการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ	93%	99.58%	99.01%	98.64%	97.72%

8. โครงสร้างการจัดการ

โครงสร้างการบริหารงานของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559



8.1 คณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยของบริษัท

โครงสร้างการจัดการเอไอเอสประกอบด้วยคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย 5 คณะ ได้แก่

1. คณะกรรมการตรวจสอบ
2. คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน
3. คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ
4. คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
5. คณะกรรมการบริหาร

โดยรายชื่อกรรมการ ข้อมูลการดำรงตำแหน่ง และรายละเอียดการเข้าร่วมประชุมในปี 2559 ปรากฏดังนี้

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม / จำนวนการจัดประชุมทั้งปี					
		คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน	คณะกรรมการบริหาร	คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
นายกานต์ ตระกูลฮุน ¹⁾	<ul style="list-style-type: none"> กรรมการอิสระ ประธานกรรมการ ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน ประธานกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน 	8/9	-	-	-	-	6/6
นายสมประสงค์ บุญยะชัย ²⁾	<ul style="list-style-type: none"> รองประธานกรรมการบริษัท กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม 	8/9	-	6/6	4/5	-	-
นางทัศนีย์ มโนรถ ³⁾	<ul style="list-style-type: none"> กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ กรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน 	9/9	13/14	-	-	-	6/6
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	<ul style="list-style-type: none"> กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ 	9/9	13/14	6/6	-	-	-
นางสาวจิน ไล เจียบ จง ³⁾	<ul style="list-style-type: none"> กรรมการ กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ 	9/9	-	6/6	-	-	-
นายแอลเลน ลิว ยง เคียง ²⁾	<ul style="list-style-type: none"> กรรมการ ประธานกรรมการบริหาร กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน 	4/9 ⁴⁾	-	-	3/5 ⁴⁾	13/13	-
นายไกรฤทธิ์ อุชุกานนท์ชัย	<ul style="list-style-type: none"> กรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ 	9/9	14/14	6/6	-	-	-

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม / จำนวนการจัดประชุมทั้งปี					
		คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน	คณะกรรมการบริหาร	คณะกรรมการการพัฒนาศูความยั่งยืน
นายสตีเฟ่น มิลเลอร์ ^{3) 5)}	• กรรมการ	7/9	-	-	-	8/9	-
นายฟิลิป เชียง ของ แทน ⁶⁾	• กรรมการ • กรรมการบริหาร • กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	1/1	-	-	-	10/11	-
นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์ ²⁾	• กรรมการ • กรรมการบริหาร • กรรมการการพัฒนาศูความยั่งยืน • ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร • กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	9/9	-	-	-	13/13	5/6
นายไพบูลย์ ภาณุวัฒนวงศ์ ⁷⁾	• กรรมการบริหาร	-	-	-	-	9/11	-

หมายเหตุ

- ¹⁾ นายกานต์ ตระกูลสุน ได้รับเลือกตั้งเข้าดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทและประธานคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 แทนนายวิทิต สีนุตพงษ์ ได้ลาออกจากตำแหน่ง
- ²⁾ นายสมประสงค์ บุญยะชัย นายแอลเลน ลิว ยง เคียง และนายสมชัย เลิศสุทธิวงค์ เป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ด้านกิจการโทรคมนาคมอย่างยาวนาน รายละเอียดประวัติการศึกษาและประสบการณ์การทำงานปรากฏตามประวัติคณะกรรมการและผู้บริหาร ในเอกสารแนบ 1
- ³⁾ นางทัศนีย์ มโนรด นางสาวจิน ไล เจียบ จงและนายสตีเฟ่น มิลเลอร์ เป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงิน โดยรายละเอียดประวัติการศึกษาและประสบการณ์การทำงานปรากฏตามหัวข้อประวัติคณะกรรมการและผู้บริหาร ในเอกสารแนบ 1
- ⁴⁾ จำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมที่แสดงในตารางด้านบน นับเฉพาะการเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง โดยในกรณีที่ นายแอลเลน ลิว ยง เคียง ติดภารกิจในต่างประเทศ ท่านจะเข้าร่วมการพิจารณาโดยการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอ (Video Conference) หรือการเสนอความเห็นผ่านประธานกรรมการบริษัทล่วงหน้าก่อนวันประชุม
- ⁵⁾ นายสตีเฟ่น มิลเลอร์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริหาร มีผลตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2559
- ⁶⁾ นายฟิลิป เชียง ของ แทน ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหารและกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 และวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 ตามลำดับ ภายหลังจากที่นายวิทิต สีนุตพงษ์ ได้ลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัท
- ⁷⁾ นายไพบูลย์ ภาณุวัฒนวงศ์ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหาร เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559

กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม

คือ นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์ นายฟิลิป เชียง ซอง แทน นายสมประสงค์ บุญยะชัย กรรมการสองในสามคนนี้ ลงลายมือชื่อร่วมกัน และประทับตราสำคัญของบริษัท

คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัท มีจำนวน 10 คน ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์หลากหลายในแต่ละสาขาวิชาชีพ โดยมีกรรมการ 3 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านกิจการโทรคมนาคม และมีกรรมการ 3 คน ที่มีประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงิน (รายละเอียดปรากฏในเอกสารแนบ 1) ทั้งนี้ ประธานกรรมการบริษัทไม่ได้เป็นบุคคลเดียวกับประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เพื่อให้มีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนและมีการถ่วงดุลอำนาจในการดำเนินงาน เอไอเอสมีกรรมการอิสระจำนวน 4 ท่าน คิดเป็นสัดส่วนเกินกว่า 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งคณะ รวมทั้งมีกรรมการเพศหญิงจำนวน 2 ท่าน

ทั้งนี้ คณะกรรมการเป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นโดยรวมมิใช่เป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่มีการกำหนดนโยบายให้มีจำนวนกรรมการที่เป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นซึ่งมีอำนาจควบคุม (Controlling shareholders)

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท

1. ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท
2. กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และทิศทางการดำเนินงานของบริษัท และกำกับดูแลให้ฝ่ายบริหารดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้แก่บริษัทและผู้ถือหุ้น
3. พิจารณานุมัติรายการที่สำคัญ เช่น โครงการลงทุนธุรกิจใหม่ การซื้อขายทรัพย์สิน ฯลฯ และการดำเนินการใดๆ ที่กฎหมายกำหนด
4. พิจารณานุมัติและ/หรือให้ความเห็นชอบต่อรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทและบริษัทย่อยให้เป็นไปตามประกาศข้อกำหนด และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่กำกับดูแล
5. ประเมินผลงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดค่าตอบแทน
6. รับผิดชอบต่อผลประโยชน์ประกอบการและการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ด้วยความตั้งใจและความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน
7. ดำเนินการให้ฝ่ายบริหารจัดให้มีระบบบัญชี การรายงานทางการเงิน และการสอบบัญชีที่เชื่อถือได้ รวมทั้งดูแลให้มีกระบวนการในการประเมินความเหมาะสมของการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการความเสี่ยง การรายงานทางการเงิน และการติดตามผล
8. ดูแลไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท
9. กำกับดูแลกิจการให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม
10. ทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
11. รายงานความรับผิดชอบของตนในการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีไว้ในรายงานประจำปี และครอบคลุมในเรื่องสำคัญๆ ตามนโยบายเรื่องข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การสงวนสิทธิเรื่องที่เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัท

แม้ว่าคณะกรรมการบริษัทได้กระจายอำนาจให้แก่คณะกรรมการชุดย่อย ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการบริษัทสงวนสิทธิเรื่องที่มีความสำคัญไว้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัท เพื่อรักษาประโยชน์สูงสุดต่อเอไอเอส และผู้ถือหุ้น อาทิ

- กลยุทธ์ แผนธุรกิจ และงบประมาณ
- ค่าใช้จ่ายฝ่ายทุน และค่าใช้จ่ายที่เกินกว่าวงเงินที่คณะกรรมการชุดย่อย หรือผู้บริหารได้รับมอบหมายให้อนุมัติได้
- การลงทุนในธุรกิจใหม่ และการขายเงินลงทุน
- นโยบายที่สำคัญ
- การตกลงเข้าทำสัญญาที่สำคัญ
- การฟ้องร้อง และดำเนินคดีที่สำคัญ
- นโยบายการจ่ายเงินปันผล

กรรมการอิสระ

คุณสมบัติของกรรมการอิสระของบริษัทมีหลักเกณฑ์ที่เข้มข้นกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์และเป็นการถ่วงดุลอำนาจของคณะกรรมการอย่างเหมาะสม โดยคุณสมบัติของกรรมการอิสระของบริษัท มีดังนี้

1. ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือ นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ทั้งนี้ ให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องของกรรมการอิสระรายนั้นๆ ด้วย
2. ไม่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่ได้เงินเดือนประจำ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน หรือ นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง สำหรับกรรมการตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งในหรือหลังวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ต้องพ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีก่อนได้รับการแต่งตั้ง
3. ไม่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ในลักษณะที่อาจเป็นการขัดขวางการใช้อำนาจอย่างอิสระของตน รวมทั้งไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย หรือผู้มีอำนาจควบคุมของผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งสำหรับกรรมการตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งในหรือหลังวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ต้องพ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีก่อนได้รับการแต่งตั้ง

ความสัมพันธ์ทางธุรกิจตามวรรคหนึ่ง รวมถึงการทำรายการค้าที่กระทำเป็นปกติเพื่อประกอบกิจการ การเช่าหรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ รายการที่เกี่ยวกับสินทรัพย์หรือบริการ หรือการให้หรือรับความช่วยเหลือทางการเงิน ด้วยการรับหรือให้กู้ยืม ค้ำประกัน การให้สินทรัพย์เป็นหลักประกันหนี้สิน รวมถึงพฤติกรรมอื่นที่ตนเองเดียวกัน ซึ่งเป็นผลให้บริษัทหรือคู่สัญญามีภาระหนี้ที่ต้องชำระต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งแต่ร้อยละ 3 ของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิของบริษัท หรือตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ การคำนวณภาระหนี้ดังกล่าวให้เป็นไปตามวิธีการคำนวณมูลค่าของรายการที่เกี่ยวข้องกันตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันโดยอนุโลม แต่ในการพิจารณาภาระหนี้ดังกล่าว ให้นับรวมภาระหนี้ที่เกิดขึ้นในระหว่าง 1 ปีก่อนวันที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบุคคลเดียวกัน

4. ไม่เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ในลักษณะที่เป็น บิดามารดา คู่สมรส พี่น้อง และบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตร ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม หรือบุคคลที่จะได้รับการเสนอให้เป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท หรือบริษัทย่อย

5. ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท
6. ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง และไม่เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุมหรือหุ้นส่วนของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งมีผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งสังกัดอยู่ สำหรับกรรมการตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งในหรือหลังวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ต้องพ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีก่อนได้รับการแต่งตั้ง
7. ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพใดๆ ซึ่งรวมถึงการให้บริการเป็นที่ปรึกษากฎหมายหรือที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งได้รับค่าบริการเกินกว่า 2 ล้านบาทต่อปีจากบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง และไม่เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุมหรือหุ้นส่วนของผู้ให้บริการทางวิชาชีพนั้นด้วย สำหรับกรรมการตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งในหรือหลังวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 ต้องพ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีก่อนได้รับการแต่งตั้ง
8. ไม่ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย หรือไม่เป็นหุ้นส่วนที่มีนัยในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนประจำ หรือถือหุ้นเกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทอื่น ซึ่งประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย
9. ไม่มีลักษณะอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท

ภายหลังได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระที่มีลักษณะเป็นไปตามข้อ 1 ถึง 9 แล้ว กรรมการอิสระอาจได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งโดยมีการตัดสินใจในรูปแบบขององค์คณะ (Collective Decision) ได้

เอไอเอสอาจแต่งตั้งบุคคลที่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพเกินมูลค่าตามข้อ 3 หรือ 7 เป็นกรรมการอิสระได้ หากคณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาคุณสมบัติอย่างระมัดระวังและมีความเห็นว่าการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ และให้เปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ในหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้นในวาระพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอิสระด้วย

- (1) ลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพที่ทำให้บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- (2) เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ
- (3) ความเห็นของคณะกรรมการของบริษัทในการเสนอให้มีการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ

คณะกรรมการบริษัทกำหนดเป็นนโยบายว่ากรรมการอิสระอาจขาดความเป็นอิสระเมื่อได้ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 9 ปี หรือ 3 วาระติดต่อกัน ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทจะพิจารณาทบทวนความเป็นอิสระหลังจากนั้นทุกๆ ปี

การแบ่งแยกหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหาร

คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์และข้อบังคับของบริษัท มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น และนโยบายการกำกับดูแลกิจการของเอไอเอส ทั้งนี้ ในการกำกับดูแล กรรมการจะต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจทางธุรกิจ และปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเชื่ออย่างมีเหตุผลว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเอไอเอสและผู้ถือหุ้น

ฝ่ายบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการนำกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ของเอไอเอสไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนบริหารจัดการงานประจำวันและธุรกิจของเอไอเอส

การแบ่งแยกตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ประธานกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และคุณสมบัติที่เหมาะสม ไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจ โดยแยกหน้าที่การกำกับดูแลและการบริหารงานออกจากกัน

ประธานกรรมการบริษัทต้องเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร เป็นผู้นำของคณะกรรมการ และทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการบริษัท และการประชุมผู้ถือหุ้น

ประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นหัวหน้าและผู้นำคณะผู้บริหารของบริษัท มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทในการบริหารจัดการบริษัทตามทิศทาง กลยุทธ์ และงบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย โดยมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ภายใต้กฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติคณะกรรมการบริษัทและมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อย

1. คณะกรรมการตรวจสอบ

1. สอบทานให้บริษัทมีรายงานทางการเงินถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีที่กฎหมายกำหนด และมีการเปิดเผยอย่างเพียงพอ
2. สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล และ พิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้าย เลิกจ้าง และการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ความดีความชอบของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน
3. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
4. พิจารณาผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี และให้ข้อเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อเสนอขออนุมัติการแต่งตั้ง เลิกกลับมาใหม่ เลิกจ้าง และกำหนดค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชีของบริษัทจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น
5. ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
6. พิจารณานโยบายของบริษัทเกี่ยวกับการให้บริการอื่นที่มีใช้การสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน
7. พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่ารายการดังกล่าวสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท
8. สอบทานให้บริษัทมีระบบบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล
9. สอบทานและอนุมัติกฎบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายใน แผนงานตรวจสอบภายในประจำปี การปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน และประสานงานกับผู้สอบบัญชี
10. จัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดยประธานกรรมการตรวจสอบและต้องประกอบด้วยข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้
 - (1) ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินของบริษัท
 - (2) ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท
 - (3) ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
 - (4) ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี
 - (5) ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

- (6) จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบแต่ละท่าน
 - (7) ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร (Charter)
 - (8) รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบ ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท
11. ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากรรมการ ผู้จัดการ หรือ บุคคล ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด และให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบในเบื้องต้นให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้สอบบัญชีทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งจากผู้สอบบัญชี
 12. รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบและข้อเสนอแนะที่จำเป็นให้คณะกรรมการบริษัททราบอย่างน้อย ปีละ 4 ครั้ง โดยในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ หากพบหรือมีข้อสงสัยว่ามีรายการหรือการกระทำดังต่อไปนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานต่อคณะกรรมการของบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร
 - (1) รายการที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์
 - (2) การทุจริต หรือมีสิ่งผิดปกติ หรือมีความบกพร่องที่สำคัญในระบบควบคุมภายใน
 - (3) การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

หากคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารไม่ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง กรรมการตรวจสอบรายใดรายหนึ่งอาจรายงานว่ามีรายการหรือการกระทำนั้นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 13. ในการปฏิบัติงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจเชิญให้ฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือ พนักงานของบริษัทที่เกี่ยวข้องมาให้ความเห็น ร่วมประชุม หรือส่งเอกสารตามที่เห็นว่าเกี่ยวข้องจำเป็น
 14. ในการปฏิบัติงานตามขอบเขต อำนาจ หน้าที่ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจว่าจ้างที่ปรึกษาหรือเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ความเห็น หรือคำแนะนำ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความจำเป็น
 15. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล และพิจารณาข้อร้องเรียน รวมถึงพิจารณาผลการสอบสวนของบริษัททุกไตรมาส รวมทั้งเป็นช่องทางหนึ่งของบริษัทในการรับแจ้งข้อร้องเรียนตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล
 16. พิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นประจำทุกปี
 17. พิจารณาสอบทานกฎบัตรนี้เป็นประจำทุกปีและเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลงหากมีความจำเป็น
 18. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย ด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ

2. คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

1. กำหนดค่าตอบแทนที่จำเป็นและเหมาะสม ทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช่ตัวเงิน ของกรรมการ กรรมการชุดย่อย และผู้บริหารระดับสูงของบริษัทในแต่ละปี เพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นของบริษัทโดยรวม
2. จัดทำหลักเกณฑ์และนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูง เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติและ/หรือนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติตามแต่กรณี

3. พิจารณาสอบทานและอนุมัติผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินโบนัสประจำปีตามผลตัวชี้วัดการปฏิบัติงานและพิจารณาปรับเพิ่มเงินเดือนประจำปี
4. พิจารณาและอนุมัติโครงการค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Incentive Plan) รวมถึงแนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. พิจารณาและอนุมัติผลการประเมินการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดเงินโบนัสประจำปี การปรับขึ้นเงินเดือนประจำปี และค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Incentive Plan) ให้แก่ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว
6. พิจารณาและอนุมัติการจ่ายเงินโบนัสประจำปีให้กับกรรมการของบริษัท
7. รายงานนโยบายด้านค่าตอบแทนกรรมการ หลักการ/เหตุผล และวัตถุประสงค์ของนโยบายเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี
8. ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท ประเมินและกำหนดผู้สืบทอดตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว และรายงานแผนการสืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูงให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกปี
9. ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัทจัดทำนโยบายแผนการสืบทอดตำแหน่งสำหรับตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว
10. ทำหน้าที่ดูแลกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูง
11. ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำ
12. คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทและมีหน้าที่ให้คำชี้แจงตอบคำถามใดๆ เกี่ยวกับค่าตอบแทนในที่ประชุมผู้ถือหุ้น
13. พิจารณาบททวนและประเมินความเพียงพอของกฎบัตรและเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลง
14. รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำ รวมทั้งประเด็นสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทควรได้รับทราบ
15. มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุม หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
16. ดำเนินการอื่นๆ ใดหรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆ ไป

3. คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

1. กำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายในการสรรหาคณะกรรมการและกรรมการชุดย่อยของบริษัท
2. กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท พิจารณาบททวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ทุกๆ ปี รวมทั้งเสนอปรับปรุงแก้ไขนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทให้คณะกรรมการพิจารณา
3. พิจารณาสรรหากรรมการและกรรมการชุดย่อย โดยพิจารณาบุคคลที่เหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการ เพื่อเสนอคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ และ/หรือเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

4. คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

1. พิจารณานโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณที่เพียงพอ ตลอดจนการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทอนุมัติ
2. เสนอประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อบริษัท อันเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณา
3. สอบทานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและกลยุทธ์ด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
4. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนประธานเจ้าหน้าที่บริหารอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
5. รายงานผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืนต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท
6. สอบทานและให้ความเห็นชอบต่อรายงานการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
7. การปฏิบัติอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

5. คณะกรรมการบริหาร

1. กำหนดทิศทางกลยุทธ์ โครงสร้างการบริหารงาน แผนธุรกิจ และงบประมาณประจำปีของบริษัท เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทอนุมัติ
2. บริหารการดำเนินธุรกิจใดๆ ของบริษัทให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้
3. กำกับและติดตามผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท และรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินให้แก่กรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกเดือน
4. แสวงหาและประเมินโอกาสในการลงทุนในธุรกิจใหม่ๆ
5. พิจารณาและให้ความเห็นแก่คณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท
6. พิจารณาสอบทานและอนุมัติรายการเกี่ยวกับการลงทุนและจำหน่ายทรัพย์สิน การบริหารทรัพยากรบุคคล การเงินและการบริหารเงิน การบริหารงานทั่วไป และรายการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ภายในขอบเขตอำนาจที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท
7. พิจารณาและให้ความเห็นต่อเรื่องที่ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ยกเว้นในกิจกรรมใดๆ ซึ่งคณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการชุดย่อยอื่นเป็นผู้ดำเนินการไว้แล้ว
8. พิจารณาและสอบทานการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในของบริษัท
9. คณะกรรมการบริหารอาจมอบอำนาจช่วงให้ผู้บริหารหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องตามที่คณะกรรมการบริหารพิจารณาเห็นสมควรได้ การอนุมัติรายการของคณะกรรมการบริหารและ/หรือการมอบอำนาจช่วงต้องไม่เป็นการอนุมัติรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือรายการที่คณะกรรมการบริหารมีส่วนได้เสียตามที่กำหนดในข้อบังคับของบริษัท และตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริษัทและหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง
10. ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น
11. มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุม หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามที่จำเป็น
12. รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการบริหารให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกไตรมาส ในวาระการรายงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

13. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและประเมินความพึงพอใจของกฎบัตรเป็นประจำทุกปี ซึ่งอาจทำพร้อมกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยอื่น โดยอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

14. ดำเนินการอื่นๆใด หรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆไป

นอกเหนือจากคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยแล้ว เอไอเอสยังกำหนดให้มีผู้บริหารระดับสูงเพื่อคอยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ดังรายชื่อต่อไปนี้

ผู้บริหาร¹⁾

- | | |
|--|---|
| 1. นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์ | ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และ
รักษาการหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านกลยุทธ์องค์กร |
| 2. นายสุย เวียง ของ ²⁾ | กรรมการผู้อำนวยการ |
| 3. นางสาวสุนิษา ชินวัตร ³⁾ | หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน |
| 4. นายวีรวัฒน์ เกียรติพงษ์ถาวร ²⁾ | หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านธุรกิจสัมพันธ์และองค์กร |
| 5. นางสาวกานติมา เลอเลิศยุติธรรม | หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล |

หมายเหตุ: ¹⁾ รายชื่อผู้บริหาร 4 รายแรก ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ตามคำนิยามของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

²⁾ ได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2559

³⁾ ได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2559

8.2 การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูง

8.2.1 หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการ

- คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการมีหน้าที่ในการสรรหา คัดเลือก บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาแต่งตั้งหรือเสนอขออนุมัติแต่งตั้งต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นตามข้อบังคับของบริษัท
- คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ จะพิจารณาบททวนทักษะและคุณลักษณะของกรรมการ (Skill and Characteristic) และองค์ประกอบโดยรวมของคณะกรรมการบริษัท เปรียบเทียบกับทิศทางในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันและอนาคต โดยจัดทำเป็นตาราง Board Skill Matrix เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการสรรหากรรมการที่ต้องการเป็นประจำทุกปี ในการทบทวนดังกล่าว คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการยังได้พิจารณาถึงความหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นอิสระ อายุ และเพศของกรรมการ
- ในการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการเดิมเป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการจะพิจารณาปัจจัยต่างๆ ซึ่งรวมถึง ผลการปฏิบัติงาน ประวัติการเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมในการประชุม และการสนับสนุนในกิจกรรมของคณะกรรมการบริษัท โดยหากเป็นกรรมการอิสระ จะพิจารณาถึงความเป็นอิสระของกรรมการท่านดังกล่าวด้วย
- การแต่งตั้งกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับบริษัทและข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีความโปร่งใสและชัดเจน และดำเนินการโดยผ่านคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งกรรมการในการประชุมผู้ถือหุ้น ดังนี้
 - ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ถือ คือ หนึ่งหุ้นเท่ากับหนึ่งเสียง
 - ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะใช้คะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมดตาม (1) เลือกตั้งบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเป็นกรรมการก็ได้ ในกรณีที่เลือกตั้งบุคคลหลายคนเป็นกรรมการ จะแบ่งคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใดมากที่สุดเพียงใดไม่ได้

- (3) บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมา เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งในลำดับถัดลงมามีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะเลือกตั้งในครั้งนั้น ให้ผู้เป็นประธานเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากสาเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการเว้นแต่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเหลือน้อยกว่า 2 เดือน โดยบุคคลที่เข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน ทั้งนี้ ไม่มีการแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นกรรมการแทนดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการที่ยังเหลืออยู่

ทั้งนี้ เอไอเอสเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการได้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนวันสิ้นสุดรอบปีบัญชี โดยแจ้งผ่านระบบข่าวของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์ของเอไอเอส ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเสนอและขั้นตอนการพิจารณา โดยในปี 2559 ไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดเสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการ

8.2.2 การสรรหาผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้พิจารณาสรรหาบุคคลที่เหมาะสมมาดำรงตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงที่มีหน้าที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รวมถึงจัดทำแผนการสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) โดยพิจารณาคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนอาจพิจารณาว่าจ้างที่ปรึกษาอิสระเพื่อเข้ามาช่วยในการสรรหาดังกล่าวด้วย

ในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง บริษัทได้จัดทำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) รองรับผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการฝ่ายขึ้นไป โดยได้ระบุตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่แทน พร้อมกันนี้ เอไอเอสได้จัดให้มีระบบพัฒนาศักยภาพในลำดับรองลงมาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการขึ้นปาดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วย

8.3 วาระการดำรงตำแหน่ง

8.3.1 วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการบริษัท

- (1) ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และข้อบังคับของบริษัทกำหนดให้ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีทุกครั้ง ให้กรรมการออกจากตำแหน่ง 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ถ้าจำนวนกรรมการที่จะแบ่งออกให้ตรงสามส่วนไม่พอดี ให้ออกจำนวนใกล้เคียงที่สุดกับส่วน 1 ใน 3 โดยให้กรรมการคนที่ยอยู่ในตำแหน่งนานที่สุดเป็นผู้ออกจากตำแหน่งและกรรมการที่ออกจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่อีกได้
- (2) กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากสาเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย มาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 เข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการ โดยบุคคลที่เข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

8.3.2 วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจสอบ

- (1) กรรมการตรวจสอบมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละไม่เกิน 3 ปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระมีสิทธิได้รับเลือกกลับเข้ามาใหม่ได้ ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งมาแล้วเป็นระยะเวลา 9 ปี หรือ 3 วาระติดต่อกัน คณะกรรมการบริษัทจะทบทวนความเป็นอิสระที่แท้จริงของกรรมการผู้นั้นเป็นประจำทุกๆ ปี

- (2) กรรมการตรวจสอบท่านใดประสงค์จะลาออกก่อนครบวาระต้องยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการบริษัท โดยการลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ไปลาออกมาถึงที่บริษัทเพื่อให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทดแทนกรรมการที่ลาออก โดยให้ดำรงตำแหน่งเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน คณะกรรมการบริษัทจะต้องแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบให้ครบถ้วนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่กรรมการตรวจสอบคนนั้นลาออก

ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เพราะเหตุอื่นนอกจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ให้คณะกรรมการตรวจสอบที่พ้นจากตำแหน่งยังคงต้องอยู่รักษาการในตำแหน่งเพียงเท่าที่จำเป็นจนกว่า คณะกรรมการตรวจสอบชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่

8.3.3 วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการชุดย่อยอื่นๆ

- (1) ให้กรรมการชุดย่อยอื่นๆ มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ และกรรมการชุดย่อยอื่นๆ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้
- (2) นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตาม (1) กรรมการชุดย่อยอื่นๆ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ
 - ตาย
 - ลาออก
 - ขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการชุดย่อย
 - คณะกรรมการบริษัทมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

8.4 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

เอไอเอสมีนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนให้กรรมการ โดยสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และเมื่อเทียบกับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกันแล้ว ค่าตอบแทนดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพไว้ และจะคำนึงถึงความเป็นธรรมและเหมาะสมสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร โดยสอดคล้องกับผลการดำเนินงานของบริษัทและผลการปฏิบัติงานของกรรมการและผู้บริหารแต่ละท่าน

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน เป็นผู้พิจารณากำหนดค่าตอบแทนที่จำเป็นและเหมาะสมทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช่ตัวเงิน ให้แก่ กรรมการบริษัท กรรมการชุดย่อย ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รวมถึงผู้บริหารระดับสูงที่มีหน้าที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร โดยในการพิจารณานอกจากนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว จะมีการนำผลสำรวจค่าตอบแทนกรรมการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยมาประกอบการพิจารณา

ทั้งนี้ สำหรับค่าตอบแทนกรรมการและกรรมการชุดย่อย คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนจะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อขอมติเห็นชอบ และที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเพื่อขออนุมัติเป็นประจำปี

8.4.1 ค่าตอบแทนคณะกรรมการ

ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินสำหรับประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร จำนวน 10 ราย รวมจำนวนเงิน 30.07 ล้านบาท โดยจ่ายจากผลการดำเนินงานประจำปี 2559 และมีการพิจารณาจัดสรรตามนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนและกรอบวงเงิน 36 ล้านบาท ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี 2559 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 ทั้งนี้ นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว บริษัทใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับปี 2558 และค่าตอบแทนที่จัดสรรอยู่ภายในกรอบของวงเงินอันประกอบด้วย ค่าตอบแทนรายเดือน ค่าเบี้ยประชุมและโบนัส

นโยบายการจ่ายตอบแทนคณะกรรมการประจำปี 2559

กรรมการ	ค่าตอบแทนในรูปตัวเงิน (บาท)		
	ค่าตอบแทนรายเดือน	ค่าเบี้ยประชุม	โบนัส
คณะกรรมการ			
• ประธานกรรมการ	300,000	x	✓
• กรรมการ	75,000	25,000	✓
คณะกรรมการตรวจสอบ/คณะกรรมการบริหาร			
• ประธานกรรมการ	25,000	25,000	✓
• กรรมการ	x	25,000	✓
คณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ			
• ประธานกรรมการ	10,000	25,000	✓
• กรรมการ	x	25,000	✓

หมายเหตุ : 1) กรรมการที่เป็นผู้บริหาร / พนักงานของบริษัท หรือของบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในฐานะกรรมการ หรือกรรมการชุดย่อย
2) ประธานกรรมการไม่ได้รับค่าตอบแทนรายเดือน หรือเบี้ยประชุม ในฐานะประธานในคณะกรรมการชุดย่อย

ค่าตอบแทนกรรมการบริษัทเป็นรายบุคคลที่ได้รับในฐานะกรรมการบริษัทจำนวน 7 ราย ในปี 2559 มีดังนี้

ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ค่าตอบแทนรายเดือน (บาท)	ค่าเบี้ยประชุม ¹⁾ (บาท)	โบนัส (บาท)	ค่าตอบแทนอื่นๆ
นายกานต์ ตระกูลสุน ¹⁾	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการ - ประธานกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน - ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน	1,399,833	325,000	2,398,500	-
นายไกรฤทธิ อุซุกันนท์ชัย	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการตรวจสอบ - กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	1,200,000	775,000	3,150,000	-
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ - กรรมการตรวจสอบ	1,020,000	725,000	2,289,000	-

ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ค่าตอบแทนรายเดือน (บาท)	ค่าเบี้ยประชุม ¹⁾ (บาท)	โบนัส (บาท)	ค่าตอบแทนอื่นๆ
นางทัศนีย์ มโนโร	- กรรมการอิสระ - กรรมการตรวจสอบ - กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน	900,000	750,000	2,178,800	-
นายสมประสงค์ บุญยะชัย	- รองประธานกรรมการ - กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน - กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	900,000	525,000	2,253,600	-
นายสตีเฟ่น มิลเลอร์ ²⁾	- กรรมการ	900,000	450,000	2,253,600	-
นายวิฑิต ลินุตพงษ์ ³⁾		3,080,000	-	2,604,100	-
รวม ⁴⁾		9,399,833	3,550,000	17,127,600	-

หมายเหตุ

- 1) นายกานต์ ตระกูลฮุน ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559
- 2) นายสตีเฟ่น มิลเลอร์ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริหาร เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2559
- 3) นายวิฑิต ลินุตพงษ์ ได้ลาออกจากการเป็นประธานกรรมการและกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559
- 4) การจ่ายค่าตอบแทนกรรมการที่ปรากฏตามตารางข้างต้นเป็นรายการที่เกิดขึ้นในปี 2559 รวมถึงโบนัสประจำปี 2560 ที่จ่ายในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ด้วย

8.4.2 ค่าตอบแทนผู้บริหาร

ปรัชญาในการจ่ายค่าตอบแทนของบริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ตอบแทนความสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของบริษัท และตอบแทนผลงานที่ผู้บริหารได้สร้างให้กับบริษัท และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนได้ทำการทบทวนและอนุมัตินโยบายค่าตอบแทนผู้บริหารเป็นประจำทุกปี โดยการกำหนดระบบบริหารค่าตอบแทนจะพิจารณาถึงด้านต่างๆ ดังนี้

การบริหารค่าตอบแทน โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน

- ค่าตอบแทนของผู้บริหาร จะแปรผันตรงกับการบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายตามกลยุทธ์ของบริษัท
- การประเมินผลการปฏิบัติงานจะอยู่บนพื้นฐานของตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน ทั้งตัวชี้วัดทางการเงินและด้านอื่นๆ

การบริหารค่าตอบแทน ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ถือหุ้น

- การคัดเลือกระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับแผนการดำเนินงานของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของบริษัท และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ถือหุ้น
- การทำให้เกิดความมั่นใจว่าตัวชี้วัดความสำเร็จที่ตั้งขึ้น มีความเหมาะสมกับขีดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท เป้าหมายของบริษัท และระดับผลการปฏิบัติงานที่มากขึ้น
- การสร้างการระดมทุนที่มั่นคงและมีแบบแผน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในความสามารถในการลงทุนของบริษัท

การบริหารค่าตอบแทน ให้สามารถแข่งขันได้

- การบริหารค่าตอบแทนให้สามารถแข่งขันได้ในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าบริษัทสามารถที่จะดึงดูด และรักษาพนักงานที่ดี มีฝีมือ ให้มาทำงาน และอยู่สร้างผลงานให้กับบริษัทอย่างต่อเนื่อง
- การเชื่อมโยงสัดส่วนระหว่างค่าตอบแทนและผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับทั้งผลตอบแทนรายปี และผลตอบแทนระยะยาว

8.4.3 โครงสร้างการจ่ายค่าตอบแทนของบริษัท

ค่าตอบแทนซึ่งจ่ายให้กับประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหาร โดยผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทจะประกอบด้วยสามองค์ประกอบ ดังนี้

ค่าตอบแทนและผลประโยชน์แบบคงที่		+	ค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน		
เงินเดือน	ผลประโยชน์		โบนัสตามผลงาน	ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน	ค่าตอบแทนที่เป็นหุ้น

ค่าตอบแทนและผลประโยชน์แบบคงที่

เงินเดือน

ระดับของค่าตอบแทนที่ได้รับ เป็นไปตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์และทักษะความชำนาญเฉพาะตัวบุคคล ซึ่งทำการจ่ายเป็นเงินสดเข้าบัญชีทุกเดือน โดยจะมีการทบทวนเป็นประจำทุกปี จากการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน และอัตราการขึ้นเงินเดือนในตลาดแรงงาน

ผลประโยชน์อื่น และผลประโยชน์พิเศษ

วัตถุประสงค์หลักของการให้ผลประโยชน์อื่น และผลประโยชน์พิเศษ คือการสร้างความปลอดภัยให้กับพนักงาน และช่วยเหลือในกรณีพนักงานสูงอายุ ประสพปัญหาด้านสุขภาพ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แผนประกันสุขภาพ และสวัสดิการต่างๆ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในตลาดแรงงาน และตามที่กฎหมายกำหนด

ค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน

โบนัสตามผลงาน

- เป็นรางวัลตอบแทนที่แปรผันตามความสำเร็จของผลงานในระยะสั้น เมื่อเทียบกับแผนงานประจำปีที่ได้กำหนดไว้ โดยเทียบเคียงกับค่าตอบแทนในตลาดแรงงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เงินโบนัสตามผลงานนี้จะผูกกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ประจำปี ซึ่งเป็นผลรวมจากตัววัดผลที่หลากหลาย และมีการถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยเป็นการตัดสินผลการปฏิบัติงานโดยรวมของบริษัท และของพนักงานรายบุคคล รวมทั้งโบนัสที่จะได้รับ

ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

- ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินพิเศษนอกเหนือจากโบนัสตามผลงาน ค่าตอบแทนพิเศษนี้เป็นตัวผลักดันให้เกิดผลงานที่เป็นรากฐานของบริษัท โดยยึดหลักมูลค่ารวมทางเศรษฐกิจของบริษัท ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินพิเศษส่วนหนึ่งจะถูกจ่ายออกเป็นเงินสด ซึ่งถือเป็นมูลค่าเชิงบวกในปัจจุบัน ส่วนเงินรางวัลที่เหลือจะถูกยกไปรวมไว้ในบัญชีสะสม อย่างไรก็ตามเงินรางวัลสะสมนี้อยู่ในกฎการเรียกคืนที่เชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงาน และอาจมีมูลค่าลดลงหากผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปีนั้นๆ

ค่าตอบแทนที่เป็นหุ้น

- การให้การมีส่วนร่วมในการถือหุ้น มุ่งเน้นเป็นค่าตอบแทนในระยะยาวเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสร้างความเจริญเติบโตที่ยั่งยืนให้กับบริษัท สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ถือหุ้น ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการเป็นเจ้าของ และ

รักษาไว้ซึ่งพนักงานที่ทรงคุณค่าของบริษัท บริษัทจึงได้พิจารณาจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้กับผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้บริษัทประสบความสำเร็จอย่างมั่นคงได้ในอนาคต การจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญนี้ยังเป็นการแสดงความขอบคุณพนักงาน สำหรับความทุ่มเทในการทำงานที่มีส่วนช่วยเป็นอย่างสูงในการทำให้บริษัทเจริญรุ่งเรืองและประสบความสำเร็จ

การจ่ายค่าตอบแทนของบริษัท

	CEO	ผู้บริหาร	พนักงานทุกคน	รูปแบบการจ่าย	จุดประสงค์และการเชื่อมโยงกับหลักการ ค่าตอบแทน
เงินเดือน (Base Salary)	✓	✓	✓	เงินสด แก่ พนักงานทุกคน	จูงใจและรักษาพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถ และตอบแทนการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ และความรับผิดชอบตาม ตำแหน่งงาน
เงินโบนัสตามผลงาน (Performance Bonus)	✓	✓	✓	เงินสด แก่ พนักงานทุกคน	เพื่อเป็นรางวัลตอบแทนตามความสำเร็จ ของผลงานที่ได้กำหนดไว้ประจำแต่ละปี
ค่าตอบแทนที่เป็นตัว เงิน (Value-Sharing Cash)	✓	✓		เงินสด แก่ ผู้บริหาร	ผลักดันให้เกิดผลงานที่เป็นรากฐานของ บริษัท โดยยึดหลักมูลค่ารวมทางเศรษฐกิจ ของบริษัท ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมระหว่าง ผู้บริหารและผู้ถือหุ้น
ค่าตอบแทนที่เป็นหุ้น (Value-Sharing Equity)	✓	✓		ใบสำคัญแสดง สิทธิที่จะซื้อหุ้น สามัญ แก่ ผู้บริหาร	เพื่อเป็นแรงเสริมให้บริษัทเกิดการ เจริญเติบโตที่ยั่งยืน และสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับผู้ถือหุ้น

ค่าตอบแทนรวมของคณะผู้บริหารจำนวน 5 ราย เท่ากับ 41.72 ล้านบาท ประกอบด้วยเงินเดือน โบนัสตามผลงาน กองทุน
สำรองเลี้ยงชีพ และผลประโยชน์อื่นๆ

8.4.4 ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ

เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อบริษัทได้ปฏิบัติงานให้แก่องค์กรอย่างต่อเนื่อง อันเป็น
การส่งเสริมให้บริษัทเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาวเป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างบริษัท ผู้ถือหุ้น และผู้บริหาร บริษัทได้ออก
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) ให้แก่ผู้บริหาร ตามโครงการจ่ายค่าตอบแทนระยะยาว (Performance Share
Plan) เป็นจำนวน 4 ครั้ง ตั้งแต่ ปี 2556-2559

ทั้งนี้ ผู้บริหารตามคำนิยามของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ได้รับใบสำคัญแสดง
สิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) มีรายชื่อและจำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) ที่ได้รับดังนี้

รายชื่อผู้บริหารได้รับ			จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) (หน่วย)								รวม
			ปี 2559	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2558	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2557	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2556	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	
1.	นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์	จำนวน	56,800	6.87	51,600	5.92	29,816	4.38	19,824	4.89	158,040
2.	นางสาวสุนิษา ชินวัตร	จำนวน	11,900	1.44	11,890	1.36	11,020	1.62	6,864	1.69	41,674
3.	นายวีรวัฒน์ เกียรติพงษ์ถาวร	จำนวน	30,200	3.65	30,174	3.46	27,116	3.99	19,864	4.90	107,354
4.	นางสาวกานติมา เลอเลิศยุติธรรม	จำนวน	33,200	4.01	0	n/a	0	n/a	0	n/a	33,200

8.5 เลขานุการบริษัท คือ นายชิน ชัยวัชรามรณ มีหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ดังนี้

- (1) จัดการประชุมคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการชุดย่อย และการประชุมผู้ถือหุ้น
- (2) จัดการประชุมของคณะกรรมการและการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อยทุกบริษัท
- (3) จัดทำนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการพิจารณา รวมทั้งปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันเสมอ
- (4) จัดทำและเก็บรักษาเอกสารต่างๆ ตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด
- (5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยมอบหมาย

8.6 หัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน คือ นางสาวนฐิยา พัวพงศกร ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลในฐานะบริษัทจดทะเบียนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) รวมทั้งกฎหมายบริษัทมหาชนจำกัด

ทั้งนี้ข้อมูลประวัติและรายละเอียดของเลขานุการบริษัท และหัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ปรากฏตามเอกสารแนบ 1 หน้า 3

8.7 บุคลากร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทและบริษัทย่อย มีพนักงานทั้งสิ้น 12,544 คน (รวมพนักงานชั่วคราว) โดยแบ่งตามสายงานหลักได้ดังนี้

เอไอเอส	เอเอ็มพี / เอดีซี / เอไอเอ็น / ดับบลิวดีเอส / เอสบีเอ็น / เอดับบลิวเอ็น / เอฟเอ็กซ์แอล / เอ็มเอ็มที		
	สายงานหลัก	จำนวนพนักงาน	จำนวนพนักงาน
	การเงินและบัญชี	205	เอเอ็มพี 40
	ทรัพยากรบุคคล	241	เอดีซี 2
	ธุรกิจสัมพันธ์และองค์กร	101	เอไอเอ็น 22
	ตรวจสอบ	53	ดับบลิวดีเอส 547
	กลยุทธ์องค์กร	44	เอสบีเอ็น 38
	สนับสนุน	19	เอดับบลิวเอ็น 6,765
	การตลาด	3	เอฟเอ็กซ์แอล 139
			เอ็มเอ็มที 1,610
รวม		666	รวม 9,163

เอซีซี	ดีพีซี		
	สายงานหลัก	จำนวนพนักงาน	จำนวนพนักงาน
	สำนักกรรมการผู้จัดการ	3	บัญชีและบริหารสินเชื่อ 1
	สำนักลูกค้าสัมพันธ์	1,953	วิศวกรรม 1
	ฝ่ายประกันคุณภาพและงานบริการ	66	สนับสนุน 2
	ฝ่ายบริหารกลุ่มลูกค้าผู้ใช้บริการสูง	408	
	ฝ่ายบริหารคู่ค้าสัมพันธ์	199	
	สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล	82	
รวม		2,711	รวม 4

สำหรับปี 2559 ค่าตอบแทนรวมของบุคลากรของบริษัท และบริษัทย่อย ประกอบด้วย เงินเดือน โบนัส และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีจำนวนทั้งสิ้น 6,667 ล้านบาท ทั้งนี้ นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานสามารถศึกษาได้จากรายงานพัฒนาความยั่งยืนปี 2559

8.8 นโยบายการพัฒนาพนักงาน

รายละเอียดแสดงไว้ในรายงานพัฒนาความยั่งยืน ประจำปี 2559

9. การกำกับดูแลกิจการ

9.1 นโยบายการกำกับดูแลกิจการ

นโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทถูกกำหนดจากคณะกรรมการบริษัทและเริ่มบังคับใช้กับกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับมาตั้งแต่ปี 2545 รวมทั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและบุคคลภายนอกได้รับทราบและช่วยกันตรวจสอบ โดยสามารถศึกษาได้ที่ <http://investor.ais.co.th> คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ ต้องมีการทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจและสอดคล้องกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกปี ซึ่งในปีที่ผ่านมาขอเขตการพิจารณาได้ครอบคลุมถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามแนวทางของ ASEAN Scorecard รวมถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางของ Dow Jones Sustainability Indices (DJSI)

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้สื่อสารนโยบายดังกล่าวให้ภายในองค์กรรับทราบผ่านช่องทางและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น อีเมล อินทราเน็ต แผ่นป้ายประกาศ และการรณรงค์ภายในบริษัท เป็นต้น เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายของบริษัท พร้อมทั้งกำหนดให้มีช่องทางสำหรับบุคคลทั้งภายในและภายนอกเพื่อแจ้งเรื่องการพบเห็นการกระทำที่เป็นการละเมิดนโยบายการกำกับดูแลกิจการดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ซึ่งครอบคลุมถึงมาตรการคุ้มครองผู้รายงาน ตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล (Whistle Blower Policy) ด้วย

โดยในปี 2559 เอไอเอสได้รับการคัดเลือกให้ติดอยู่ใน DJSI กลุ่ม Emerging Markets อีกครั้งเป็นปีที่สองติดต่อกัน ซึ่งแสดงถึงแนวทางการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ครอบคลุมทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ ธรรมชาติ การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างยั่งยืน

9.2 รายงานการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการ

คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ในการมุ่งมั่นให้บริษัทเป็นผู้นำในเรื่องการสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทยและเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นโดยรวม มีชื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยคณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด และมีประสบการณ์หลากหลายในสาขาวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโทรคมนาคม โดยมีสัดส่วนของกรรมการอิสระไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมด และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการซึ่งมากกว่าขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ มากกว่ากึ่งหนึ่งขององค์ประกอบคณะกรรมการเป็นกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ทั้งนี้ ก็เพื่อให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้น โดยประธานกรรมการบริษัทไม่ใช่บุคคลคนเดียวกับประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางธุรกิจระหว่างกัน

เอไอเอสมีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหารอย่างชัดเจน รวมทั้งได้สงวนสิทธิในการพิจารณาเรื่องที่มีนัยสำคัญซึ่งจะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทอย่างมากให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเท่านั้นด้วย

ทั้งนี้ รายละเอียดและองค์ประกอบของคณะกรรมการ หลักเกณฑ์การสรรหาและวิธีพิจารณาคัดเลือก การแต่งตั้ง นิยามของกรรมการอิสระ และการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ปรากฏอยู่ในหัวข้อ “โครงสร้างการจัดการ” หน้า 4-6 และ หน้า 8-10

คณะกรรมการบริษัทได้จัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยเพื่อช่วยศึกษาและกลั่นกรองงานในด้านอื่นๆ อีก 5 ชุด โดยรายละเอียดโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการชุดย่อย รายชื่อและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละชุดปรากฏอยู่ในหัวข้อ “โครงสร้างการจัดการ” หน้า 3 - 6 และ 10 - 14

การประชุมคณะกรรมการ

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อย 6 ครั้งต่อปี โดยในปีที่ผ่านมาได้มีการประชุมทั้งสิ้นจำนวน 9 ครั้ง โดยกำหนดการประชุมจะถูกพิจารณากำหนดล่วงหน้าตลอดทั้งปี เพื่อให้มั่นใจว่ากรรมการทุกท่านจะสามารถจัดสรรเวลาเข้าร่วมประชุมได้อย่างพร้อมเพรียงกัน โดยหนังสือเชิญประชุมซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดวาระการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมจะถูกส่งออกให้กรรมการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน ก่อนวันประชุม เพื่อให้กรรมการแต่ละท่านได้มีเวลาศึกษาข้อมูลก่อนล่วงหน้า โดยรายละเอียดของจำนวนครั้งที่จัดประชุมในปี 2559 และจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมประชุม ปรากฏในหัวข้อ “โครงสร้างการจัดการ” หน้า 5 - 6

สำหรับในเดือนใดที่ไม่ได้มีการประชุม ส่วนงานเลขานุการบริษัทจะจัดส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยในเดือนนั้นๆ ให้คณะกรรมการบริษัททราบ ในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นแต่ละวาระ ประธานกรรมการซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมจะจัดสรรเวลาให้เพียงพอ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องของแต่ละวาระสามารถนำเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาและการตัดสินใจได้ สำหรับรายงานการประชุมจะถูกจัดทำโดยเลขานุการบริษัทภายใน 7 วันนับแต่วันประชุมเสร็จสิ้น

การประชุมของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร

คณะกรรมการตรวจสอบและกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยไม่มีกรรมการที่เป็นผู้บริหารหรือฝ่ายบริหารเข้าร่วมการประชุม เพื่อเปิดโอกาสให้อภิปรายประเด็นต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัทและเรื่องที่อยู่ในความสนใจได้อย่างอิสระ โดยภายหลังจะดำเนินการรายงานผลการประชุมให้คณะกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหารทราบ

แผนการสืบทอดตำแหน่ง

คณะกรรมการกำหนดให้มีแผนการสืบทอดตำแหน่งของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้หากตำแหน่งสำคัญดังกล่าวว่างลง โดยมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนทำหน้าที่พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำแผนการสืบทอดดังกล่าว รวมทั้งกำหนดให้ประธานคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนต้องรายงานให้คณะกรรมการบริษัททราบถึงแผนการสืบทอดตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งให้มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี

เอไอเอสตระหนักดีว่าพนักงานเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญขององค์กร ไม่เฉพาะผู้บริหารระดับสูงเพียงเท่านั้น ซึ่งสิ่งที่ท้าทายต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ความเสี่ยงของการขาดบุคคลากรที่มีความรู้ และความสามารถ การเตรียมความพร้อมของพนักงานให้ทันต่อการขยายตัว และการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญ เอไอเอสจึงกำหนดให้การสร้างผู้สืบทอดตำแหน่งสำคัญๆ ที่จะว่างลง (Succession plan) หรือผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ เป็น Corporate KPI โดยมุ่งเน้นเพิ่มขีดความสามารถของพนักงานให้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน และเตรียมความพร้อมต่อความก้าวหน้าของพนักงานในอนาคตด้วยการวางแผน Succession plan ของทุกสายงานอย่างให้ความสำคัญเท่าเทียมกัน และดำเนินการอย่างจริงจัง โดยได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษามืออาชีพระดับโลก ทำให้เอไอเอสมีความพร้อมในการต่อสู้กับการแข่งขันด้วยทีมพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง

การติดต่อสื่อสารกับฝ่ายบริหาร

เอไอเอสจัดให้มีส่วนงานเลขานุการบริษัทเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางการติดต่อสื่อสารระหว่างกรรมการและฝ่ายบริหาร โดยเลขานุการบริษัทจะใช้ระบบการจัดเก็บข้อมูลสำหรับกรรมการ (Board Portal) เป็นอีกหนึ่งช่องทางเพื่อให้คณะกรรมการสามารถเข้าถึงข้อมูลและเอกสารที่สำคัญต่างๆ ของเอไอเอสได้อย่างรวดเร็วและปลอดภัย อีกทั้ง เอไอเอสมีส่วนงานตรวจสอบภายในเป็นตัวกลางระหว่างกรรมการตรวจสอบกับฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ เอไอเอสไม่มีการปิดกั้นการเข้าถึงและติดต่อสื่อสารระหว่างกรรมการและฝ่ายบริหารโดยตรง แต่การติดต่อสื่อสารนั้นจะต้องไม่เป็นการก้าวท้าวหรือแทรกแซงต่อการดำเนินธุรกิจปกติของเอไอเอส

คำตอบแทนของกรรมการ

นโยบายกำหนดคำตอบแทนของกรรมการสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และอยู่ในระดับที่สามารถเข้าใจและเทียบได้กับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกัน โดยการพิจารณาจะเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงานรายบุคคลและผลการดำเนินงานของเอไอเอสด้วย คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทนจะเป็นผู้พิจารณากำหนดนโยบายในการจ่ายคำตอบแทน ประเภทของคำตอบแทนและจำนวนคำตอบแทน เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัท ก่อนนำไปขออนุมัติในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ รายละเอียดของนโยบายการจ่ายคำตอบแทนและจำนวนคำตอบแทนที่ให้แก่กรรมการและผู้บริหารในปี 2559 ปรากฏอยู่ในหัวข้อ “โครงสร้างการจัดการ” หน้า 16-21

การปฐมนิเทศและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของกรรมการ

กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่แต่ละท่านจะได้รับการปฐมนิเทศเพื่อรับทราบข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่สำคัญและจำเป็นอย่างเพียงพอก่อนปฏิบัติหน้าที่

นอกจากนี้ เอไอเอสยังส่งเสริมให้ทั้งกรรมการ เลขานุการบริษัท และผู้บริหารต้องเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเอไอเอสเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งการพัฒนาความรู้ของกรรมการประกอบด้วยหลากหลายรูปแบบ เช่น หลักสูตรการอบรมทั้งภายในและภายนอก การศึกษาดูงานต่างประเทศ การเยี่ยมชมธุรกิจต่างๆ ของกลุ่มเอไอเอส เป็นต้น

รายชื่อกรรมการและผู้บริหารที่เข้าร่วม	การเข้าร่วมอบรม/สัมมนา/การประชุมหรือการรับฟังและแบ่งปันความรู้					การปฐมนิเทศ กรรมการ/ผู้บริหารใหม่
	หลักสูตรผู้บริหาร ระดับสูงวตท.	Thailand Economic Outlook	ความเสี่ยงและการป้องกัน ความปลอดภัยของระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ	Blockchain Technology	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2559	
นายกานต์ ตระกูลฮุน					✓	
นายสมประสงค์ บุญยะชัย		✓	✓	✓	✓	
นางทัศนีย์ มโนรถ					✓	
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์					✓	
นางสาวจิน ไล เจียบ จง					✓	
นายแอลเลน ลิว ยง เคียง					✓	
นายไกรฤทธิ อุตทกานนท์ชัย					✓	
นายสตีเฟ่น มิลเลอร์					✓	
นายฟิลิป เชียง ของ แทน	✓	✓	✓	✓	✓	
นายสมชัย เลิศสุทธิวงศ์					✓	
นายไพบุลย์ ภาณุวัฒนวงศ์					✓	
นายวิทิต ลีนุตพงษ์		✓	✓	✓	✓	
นางสาวสุนิษา ชินวัตร					✓	✓
นายวีรวัฒน์ เกียรติพงษ์ถาวร					✓	✓

การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตนเอง (Board Self-Assessment) เป็นรายบุคคลและทั้งคณะเป็นประจำทุกปี เพื่อใช้เป็นกรอบในการทบทวนการปฏิบัติงานในหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทว่า ได้ดำเนินการตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ได้อนุมัติไว้และ/หรือตามแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) หรือไม่ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทให้สอดคล้องกับแนวนโยบายที่กำหนดไว้ และเพื่อทบทวนปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา

• หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

แบบประเมินตนเองของคณะกรรมการ ประกอบด้วย การประเมินใน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คณะกรรมการประเมินระดับคะแนนความเห็นหรือระดับการดำเนินการใน 6 หัวข้อประเมิน ได้แก่

- โครงสร้างและคุณสมบัติของคณะกรรมการ
- บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
- การประชุมคณะกรรมการ
- การทำหน้าที่กรรมการ
- ความสัมพันธ์กับฝ่ายจัดการ
- การพัฒนาตนเองของกรรมการและการพัฒนาผู้บริหาร

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือสิ่งที่ให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษสำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือการดำเนินงานด้านต่างๆ ของเอไอเอส

• ขั้นตอนในการประเมิน

เลขานุการบริษัทจะจัดส่งแบบประเมินให้กรรมการบริษัททุกท่านประเมินตนเองในทุกสิ้นปี จากนั้นจะนำมารวบรวมและรายงานสรุปผลต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อรับทราบรวมทั้งหารือถึงแนวทางในการพัฒนาต่อไป

การประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน มีหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานประจำปี และระยะยาวของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวเปรียบเทียบกับเป้าหมายดังกล่าวเป็นประจำทุกปี โดยผลของการประเมินจะถูกนำมาใช้ประกอบการพิจารณาค่าตอบแทนของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการบริษัทเคารพในสิทธิและมีหน้าที่ในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้ถือหุ้นนั้นจะเป็นนักลงทุนสถาบัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นรายย่อย และไม่ว่าสัญชาติใด โดยผู้ถือหุ้นทุกรายมีสิทธิและความเท่าเทียมกันตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับบริษัทและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ

- สิทธิในการได้รับใบหุ้น โอนหุ้น และสิทธิในการรับทราบข้อมูล ผลการดำเนินงาน นโยบายการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอและทันเวลา
- สิทธิในการรับส่วนแบ่งกำไรร่วมกันอย่างเท่าเทียม
- สิทธิในการเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น แสดงความเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมพิจารณาตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่าง ๆ
- สิทธิในการแต่งตั้งและถอดถอนกรรมการบริษัท

การประชุมผู้ถือหุ้น

สำหรับการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละปี เอไอเอสได้ยึดถือแนวปฏิบัติด้วยเคารพในสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น ดังนี้

- ก่อนวันประชุม
 1. เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอวาระการประชุมและเสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการ ได้ล่วงหน้าตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559 โดยได้ประกาศและเผยแพร่หลักเกณฑ์และวิธีการเสนอผ่านเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์และเว็บไซต์บริษัท ทั้งนี้ เมื่อถึงกำหนดการปิดรับ ปราบกว่าไม่มีผู้ถือหุ้นเสนอเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด
 2. ให้สิทธิผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการ และกำหนดนโยบายและค่าตอบแทนของกรรมการ รวมทั้งแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและกำหนดค่าสอบบัญชี สิทธิในการอนุมัติการจ่ายเงินปันผล และการอนุมัติเรื่องอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
 3. จัดทำหนังสือเชิญประชุมซึ่งมีคำชี้แจงวัตถุประสงค์ของแต่ละวาระ หนังสือมอบฉันทะแบบ ข. และเอกสารประกอบการประชุมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ของบริษัทล่วงหน้า 30 วันก่อนวันประชุม โดยได้ประกาศให้ทราบถึงการเผยแพร่ดังกล่าวผ่านเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์และเว็บไซต์บริษัท นอกจากนี้ได้จัดส่งชุดเอกสารให้ผู้ถือหุ้นล่วงหน้า 21 วันก่อนวันประชุม
 4. เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่งคำถามล่วงหน้าตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดเป็นระยะเวลาล่วงหน้า 30 วันก่อนวันประชุม โดยเผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์บริษัทและแจ้งผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์
 5. นอกจากหนังสือมอบฉันทะแบบ ข. ที่จัดส่งให้ผู้ถือหุ้นพร้อมหนังสือเชิญประชุมแล้ว เอไอเอสยังจัดให้มีหนังสือมอบฉันทะทั้งแบบ ก. และค. ไว้บนเว็บไซต์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมได้ด้วยตนเองสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มและมอบฉันทะให้บุคคลอื่นหรือกรรมการอิสระที่บริษัทแจ้งรายชื่อไว้ในหนังสือเชิญประชุมมาเข้าร่วมแทนได้ ทั้งนี้ในส่วนของการกรรมการอิสระ บริษัทได้เสนอรายชื่อไว้จำนวน 2 ราย เพื่อให้ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเลือกมอบฉันทะตามความพึงพอใจได้
 6. ประสานงานกับผู้ถือหุ้นประเภทสถาบันเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 14 วัน ก่อนวันประชุม เพื่อตรวจสอบรายละเอียดการถือครองหลักทรัพย์ และพยายามติดต่อเพื่อขอความร่วมมือให้มีการส่งตัวแทนเข้าร่วมการประชุมหรือมอบฉันทะให้กรรมการอิสระ
- วันประชุม
 1. ส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นทุกราย รวมทั้งผู้ถือหุ้นประเภทสถาบันเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น โดยเลือกสถานที่จัดประชุมที่โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ เซ็นทรัล พลาซ่า ลาดพร้าว ซึ่งสะดวกต่อการเดินทาง และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถือหุ้นไม่ว่าจะเป็นเครื่องถ่ายเอกสาร ป้ายบอกขั้นตอนการลงทะเบียน ระบบการลงทะเบียนและลงคะแนนแบบบาร์โค้ด รวมถึงบุคลากรที่เพียงพอ นอกจากนี้ยังจัดให้มีจุดลงทะเบียนกองทุนโดยเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนสถาบัน
 2. ประธานกรรมการบริษัท ประธานกรรมการตรวจสอบ ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน ประธานกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน และประธานกรรมการบริหาร รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงพร้อมใจกันเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อตอบข้อซักถามต่างๆ ของผู้ถือหุ้น
 3. จัดให้มีที่ปรึกษากฎหมายอิสระเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและความโปร่งใสของการนับคะแนน ในแต่ละวาระการประชุม

4. ประธานที่ประชุมได้ดำเนินการประชุมตามลำดับวาระและเรื่องที่ได้ระบุไว้ในเอกสารเชิญประชุม โดยไม่มีการเพิ่มเติมแต่อย่างใด พร้อมทั้งจัดสรรเวลาสำหรับการซักถามของผู้ถือหุ้นในแต่ละวาระให้เหมาะสมและเพียงพอ โดยก่อนเริ่มประชุม ผู้แทนของบริษัทจะแจ้งขั้นตอนและวิธีการออกเสียงลงคะแนนให้ผู้ถือหุ้นทราบ
5. จัดให้มีบัตรลงคะแนนสำหรับการออกเสียงในแต่ละวาระ และสำหรับวาระเลือกตั้งกรรมการจัดให้มีการลงคะแนนเป็นรายบุคคล โดยนาระบบบาร์โค้ดมาใช้ในการนับคะแนนแต่ละวาระเป็นไปอย่างรวดเร็ว
6. ประธานที่ประชุมได้แจ้งผลคะแนนแต่ละวาระและมติของที่ประชุมให้ผู้ถือหุ้นทุกท่านทราบภายในช่วงการจัดประชุมทันที โดยไม่มีผู้ถือหุ้นท่านใดยกมือคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับมตินั้น
7. จัดให้มีแบบประเมินคุณภาพการจัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาการจัดประชุมครั้งถัดไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

• **ภายหลังการประชุม**

1. เอไอเอสได้แจ้งมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นพร้อมผลการลงคะแนนเสียงของทุกวาระต่อตลาดหลักทรัพย์ภายหลังการปิดประชุมทันที รวมทั้งได้เผยแพร่มติดังกล่าวไว้บนเว็บไซต์บริษัท
2. เลขานุการบริษัทได้จัดทำรายงานการประชุมและเผยแพร่บนเว็บไซต์บริษัทภายใน 14 วัน หลังจากวันประชุม โดยรายงานดังกล่าวมีการบันทึกรายละเอียดและสาระสำคัญไว้อย่างครบถ้วนตามแนวทางของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์ และได้เผยแพร่รายงานการประชุมดังกล่าวไว้บนเว็บไซต์เอไอเอส พร้อมแจ้งการเผยแพร่ดังกล่าวผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์

การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสียสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการหรือแจ้งเบาะแสในกรณีที่พบเห็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือจริยธรรมธุรกิจของบริษัทของกรรมการ ผู้บริหาร หรือพนักงาน โดยผ่าน 2 ช่องทาง ดังนี้

1. ส่งจดหมายถึง ส่วนงานเลขานุการบริษัท

เลขที่ 414 ชั้น 28 อาคารเอไอเอส 1

ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ (66) 2029 5352

โทรสาร (66) 2029 5108

E-mail: companysecretary@ais.co.th

2. คณะกรรมการตรวจสอบที่ E-mail: AuditCommittee@ais.co.th

3. ส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์

โทรศัพท์ (66) 2029 5117

โทรสาร (66) 2029 5165

E-mail: investor@ais.co.th

โดยข้อเสนอแนะหรือข้อร้องเรียนจะถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เพื่อให้มีการชี้แจง แก้ไข ปรับปรุง และสรุปผลเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการต่อไป นอกจากนี้ช่องทางดังกล่าวแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียสามารถติดต่อผ่านหน่วยงานที่เป็นผู้ดูแลโดยตรง โดยสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมถึงช่องทางการติดต่อสื่อสารอื่นๆ ได้จากรายงานพัฒนาความยั่งยืน ประจำปี 2559

บทบาทต่อผู้มีส่วนได้เสีย

เอไอเอสตระหนักถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นลูกค้า คู่ค้า พนักงาน ชุมชน สังคม หรือสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดนโยบายให้มีแนวทางปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียตามสิทธิแห่งกฎหมายและตามแนวทางของการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน ไว้ในนโยบายการพัฒนายั่งยืน คู่มือประมวลจริยธรรมธุรกิจ นโยบายการบริหารบุคคล ตลอดจนนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีแนวปฏิบัติและระบบการควบคุมภายในที่ดี รวมทั้งนโยบายการต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร การมอบหมายให้คณะกรรมการจริยธรรมเป็นผู้ดำเนินมาตรการหรือกิจกรรมสร้างความตระหนักในเรื่องดังกล่าวให้กับพนักงานและคู่ค้า ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นสามารถศึกษาแนวปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียได้จากรายงานพัฒนาความยั่งยืน ปี 2559

เอไอเอสยังเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อช่วยกันตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ การประพฤติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี ประมวลจริยธรรม ตลอดจนแนวปฏิบัติเรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยผู้ที่พบเห็นการละเมิด ถ้าเป็นพนักงานจะสามารถแจ้งผ่านช่องทางประมวลจริยธรรมธุรกิจออนไลน์ (Ethic Online) และระบบการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต (Whistle Blowing) สำหรับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก สามารถแจ้งการพบเห็นดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัทผ่านช่องทางของคณะกรรมการตรวจสอบได้ที่ AuditCommittee@ais.co.th ทั้งนี้ เรื่องที่ถูกแจ้งเข้ามาจะถูกนำเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไปและผู้รายงานจะได้รับการคุ้มครองอย่างดีที่สุด โดยผู้ถือหุ้นสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก “นโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล (Whistle Blower Policy)” ซึ่งเผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์ที่ <http://investor.ais.co.th>

การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส

- เอไอเอสให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลของเอไอเอส ทั้งข้อมูลทางการเงินและที่มีใช้ทางการเงินแก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุน เช่น ข้อบังคับบริษัท หนังสือบริคณห์สนธิ นโยบายการบริหารความเสี่ยง ข้อมูลงบการเงิน และบทวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ฯลฯ อย่างถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา เท่าเทียม และเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนเกี่ยวกับความเชื่อถือได้และชื่อตรงของบริษัท โดยส่วนหนึ่งได้จัดทำนโยบายการเปิดเผยสารสนเทศเพื่อบังคับใช้แก่กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของเอไอเอสและบริษัทย่อย
- เอไอเอสมีส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์ (Investor Relations) เพื่อเป็นตัวแทนในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และผู้มีส่วนได้เสีย และมีส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (Compliance) เพื่อดูแลการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญของเอไอเอสผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์ เว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์ รายงานประจำปี เป็นต้น โดยการสื่อสารข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลจะยึดหลักตามนโยบายการเปิดเผยสารสนเทศและนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ทั้งนี้ ช่องทางการติดต่อส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์และส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน มีดังนี้

โทรศัพท์	(66) 2029 5117
โทรสาร	(66) 2029 5165
E-mail:	investor@ais.co.th
Website:	http://investor.ais.co.th

- เอไอเอสกำหนดช่วงเวลาดังต่อไปนี้เพื่อติดต่อสื่อสารกับนักวิเคราะห์และนักลงทุน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการในแต่ละไตรมาส (Silent period) โดยครอบคลุมถึงการให้ข่าวและการเปิดเผยข้อมูลเชิงการเงินต่อสาธารณะของทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ ล่วงหน้าเป็นเวลา 30 วัน ก่อนวันประกาศผลประกอบการรายไตรมาสและรายปี เพื่อหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลอย่างไม่เป็นธรรมซึ่งอาจนำไปสู่ผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์เอไอเอส

การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการเห็นถึงความสำคัญของการมีระบบควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นในการปกป้องเงินทุนของผู้ถือหุ้นและทรัพย์สินของบริษัท จึงได้กำหนดให้มีนโยบาย มาตรการ และหน่วยงานกำกับดูแล โดยผู้ถือหุ้นสามารถดูรายละเอียดได้ที่หัวข้อ “บริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน” หน้า 38-47

จริยธรรมธุรกิจ

เอไอเอสส่งเสริมให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ปฏิบัติงานและตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจใดๆ ของกลุ่มเอไอเอสอย่างโปร่งใสตรงไปตรงมา เป็นไปตามกฎหมาย ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม จึงได้จัดทำประมวลจริยธรรมธุรกิจเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการกำกับดูแลกิจการ ให้เป็นแนวทางและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของทุกคนในองค์กร โดยได้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้กับผู้บริหารและพนักงานได้ทำความเข้าใจผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตในหน้า AIS Ethics (ประมวลจริยธรรมทางธุรกิจ) พร้อมทั้งพนักงานทุกคนต้องลงนามรับทราบจริยธรรมธุรกิจนี้เมื่อเข้าเป็นพนักงานใหม่และมีหน้าที่รับทราบ ทำความเข้าใจเมื่อประมวลจริยธรรมธุรกิจดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเอไอเอสจะดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ทราบผ่านช่องทางต่างๆ ของเอไอเอสที่พนักงานสามารถเข้าถึงได้รวมถึงได้มีการวางแนวทางเพื่อให้การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและนโยบายระดับองค์กร ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นสามารถศึกษารายละเอียดของประมวลจริยธรรมธุรกิจฉบับเต็มได้ที่ <http://investor.ais.co.th>

คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจได้ถูกแต่งตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2549 เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานด้านจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายการกำกับดูแลกิจการ รวมทั้งสร้างความตระหนักและแรงจูงใจให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและคำนึงถึงผลประโยชน์ของบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียเป็นหลัก โดยในปี 2559 ที่ผ่านมากomiteeจริยธรรมธุรกิจได้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้

1) การจัดทำให้มีการรณรงค์ให้ผู้บริหาร พนักงานและคู่ค้าตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมธุรกิจ

การปฏิบัติงานของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานให้กับบริษัทอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจซึ่งได้ดำเนินการรณรงค์เพื่อให้ผู้บริหาร พนักงานและคู่ค้าตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมธุรกิจ และได้มีการเพิ่มการรณรงค์แบบการสร้างจิตสำนึก เพื่อปลูกฝังค่านิยมให้พนักงานสามารถใช้วิจารณญาณของตนเองพิจารณาได้ว่าสมควรปฏิบัติอย่างไร

โครงการรณรงค์ได้ดำเนินการในหลากหลายวิธีการ ได้แก่

- การทำความเข้าใจกับผู้บริหารและพนักงานโดยการบรรยายและตอบข้อซักถามในห้องประชุม
- การรณรงค์ด้วยวิธีการสื่อสารกับพนักงานในวงกว้างผ่านสื่อโปสเตอร์ซึ่งติดไว้ในที่สาธารณะต่างๆ ภายในบริษัท
- การส่งหนังสือถึงคู่ค้าต่างๆ ของเอไอเอสให้ตระหนักถึงนโยบายของบริษัทที่ให้พนักงานงดรับของขวัญ ของกำนัล และ/หรือรับการเลี้ยงรับรองที่เกินกว่าเหตุหรือไม่เหมาะสม โดยในปีที่ผ่านมา คู่ค้าทุกราย ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

ภายหลังจากโครงการดังกล่าวสิ้นสุดลง คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจได้กำหนดแนวทางการประเมินความเข้าใจของพนักงานต่อประมวลจริยธรรมธุรกิจที่ได้ดำเนินการรณรงค์ โดยจะจัดให้มีการตอบแบบสอบถามผ่านช่องทางสื่อสารภายในบริษัทเพื่อประเมินความเข้าใจของพนักงานในจริยธรรมธุรกิจและประสิทธิภาพของแนวทางและวิธีการการรณรงค์เพื่อปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงจริยธรรมธุรกิจของบริษัทในปีต่อไป โดยในปี 2559 พนักงานและผู้บริหารได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในอัตราร้อยละ 99.74 ของพนักงานทั้งหมด โดยผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 94.12 จากคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 จากคะแนนรวมทั้งหมด

นอกเหนือจากการรณรงค์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจยังได้สร้างช่องทางเพื่อให้พนักงานสามารถสอบถามข้อสงสัยต่างๆ ที่ตนได้พบเห็นในระหว่างการปฏิบัติงานอันเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมธุรกิจเพื่อให้คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจได้ชี้แจง ผ่าน E-mail: aisbusinessethics@ais.co.th

2) การสอบสวนลงโทษผู้ที่จะละเมิดจริยธรรมธุรกิจ

การบังคับใช้ประมวลจริยธรรมธุรกิจกับผู้ที่จะละเมิดเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และมีความสำคัญเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งธรรมาภิบาลของเอไอเอสในการดำเนินธุรกิจ โดยได้กำหนดให้มีบทลงโทษ และมาตรการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลเรื่องการปฏิบัติที่อาจขัดต่อจริยธรรมธุรกิจเป็นข้อความแนบท้ายประมวลจริยธรรมธุรกิจ

โดยในปี 2559 มีการละเมิดจริยธรรมธุรกิจ 2 กรณี ดังนี้

กรณี	ข้อมูลการกระทำผิด	แนวทางการดำเนินการ
1	พนักงานใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ ในการเรียกรับประโยชน์จากคู่ค้า เพื่อช่วยเหลือให้ได้รับการว่าจ้างจากบริษัท	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัท
2	พนักงานร่วมกับบุคคลภายนอกแสวงหาประโยชน์จากบริษัท โดยการร่วมกันรับงานว่าจ้างต่างๆ โดยที่มิได้แจ้งให้บริษัททราบ	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัท

9.3 นโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชัน

บริษัทยึดมั่นที่จะดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี บริษัทต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันทุกรูปแบบด้วยตระหนักดีว่าการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันนั้น เป็นภัยร้ายแรงที่ทำลายการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม รวมทั้งก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้ตระหนักถึงความสำคัญและพิจารณากำหนดนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการปฏิบัติงานของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัท ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติ อีกทั้ง เพื่อป้องกันมิให้บริษัทฯ อันรวมไปถึงกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้เกี่ยวข้อง ฝ่าฝืนกฎหมายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน โดยได้เผยแพร่นโยบายไว้ใน <http://investor.ais.co.th>

9.4 การเป็นสมาชิกของแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต

ตามที่เอไอเอสได้ลงนามในคำประกาศเจตนารมณ์เพื่อเข้าร่วมโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Thailand's Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption - CAC) เพื่อร่วมแสดงเจตนารมณ์ต่อต้านการคอร์รัปชัน และไม่ยอมรับให้มีการเกิดการทุจริตใดๆ ขึ้นจากการดำเนินธุรกิจของเอไอเอสหรือจากการปฏิบัติงานในองค์กร เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2556 แอไอเอสมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และโปร่งใส เป็นไปตามกฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน และการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากการทุจริตในองค์กรเป็นประเด็นความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืนของเอไอเอส โดยได้ตระหนักและยึดมั่นในการต่อต้านการคอร์รัปชันในทุกรูปแบบและไม่มีข้อยกเว้น ตลอดจนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคอร์รัปชันทั้งทางตรงและทางอ้อม กรรมการ ผู้บริหารและพนักงานทุกคนจะต้องยึดถือและต้องปฏิบัติตาม นอกจากนี้เอไอเอสยังรณรงค์สื่อสารและให้ความรู้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรอย่างต่อเนื่องผ่านทางคณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2558 เอไอเอสได้ดำเนินการยื่น

เอกสารเพื่อขอรับการรับรองเข้าเป็นแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต และได้รับหนังสือแจ้งอย่างเป็นทางการเพื่อรับรองฐานะสมาชิก ในวันที่ 22 มกราคม 2559

9.5 นโยบายการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริต

ในปี 2559 เอไอเอสได้ประกาศใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริต เพื่อป้องกัน ตรวจสอบ รายงานและบริหารจัดการประเด็นเรื่องทุจริต โดยนโยบายฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตไว้ 3 ด้านด้วยกัน กล่าวคือ

1. การป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริต โดยจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงและสื่อสารเพื่อให้พนักงานตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว
2. การตรวจสอบ โดยการจัดระบบการแจ้งและติดตามผลเรื่องทุจริต
3. กระบวนการลงโทษและการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้รัดกุมยิ่งขึ้น

เอไอเอสคาดหวังว่ากรรมการ ผู้บริหารและพนักงานพึงตระหนักถึงความเสี่ยงของการเกิดการทุจริต รวมถึงการแจ้งเตือนเหตุต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการทุจริตในทันที และให้ความร่วมมือในการสอบสวนเรื่องทุจริตอย่างเต็มที่ ทั้งนี้บริษัทได้มอบหมายให้หน่วยงานหลัก ได้แก่ หน่วยงานด้านการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กร (Enterprise Risk Management) และทีมงานสอบสวนด้านบัญชี (Forensic Accounting team) ทำหน้าที่ดูแลบริหารจัดการความเสี่ยงจากการทุจริต โดยการประเมินความเสี่ยง และเสนอวิธีการลดระดับความเสี่ยงนั้นอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

9.6 นโยบายด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เอไอเอสได้เล็งเห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาโดยตลอดและได้นำมาตรฐานด้านการรักษาความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาบังคับใช้ภายในองค์กรรวมไปถึงบริษัทย่อยตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทที่ได้มาตรฐานสากล อาทิเช่น ระบบการควบคุมการเข้าออกอาคาร การเข้ารหัสเพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูล การบริหารจัดการชื่อผู้ใช้ (username) และรหัสผ่าน (password) การรับรองและการอนุมัติการเข้า/ออกจากระบบรักษาความปลอดภัยของโครงข่าย (network) การรักษาความปลอดภัยด้านการเชื่อมต่อและการเก็บรักษาข้อมูล รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า เป็นต้น ทั้งนี้ ในปี 2559 เอไอเอสได้ยกระดับการรักษาความปลอดภัยโดยการจำกัดบุคคลากรที่สามารถเข้าออกพื้นที่สำคัญที่มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศติดตั้งอยู่ และมีการตรวจสอบตัวตนของบุคคลากรที่เข้าพื้นที่ดังกล่าวทุกครั้ง พร้อมทั้งติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) เพื่อตรวจสอบและบันทึกภาพพื้นที่สำคัญที่มีความเสี่ยงตลอดเวลา

9.7 การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

คณะกรรมการบริษัทได้กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ในเงินลงทุนของเอไอเอส ดังนี้

1. ส่งเสริมให้บริษัทย่อยและบริษัทร่วมนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาปฏิบัติ
2. คณะกรรมการบริษัทคัดเลือกบุคคลเป็นตัวแทนของบริษัทเข้าไปเป็นกรรมการ และผู้บริหารในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมตามสัดส่วนของการถือหุ้น เพื่อควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อย ตามสัดส่วนการถือครองหุ้นของบริษัท
3. กำกับดูแลโดยผ่านกรรมการตัวแทนและผู้บริหาร และนโยบายที่กำหนดโดยบริษัทใหญ่
4. พิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญ เช่น กลยุทธ์ แผนธุรกิจ การเพิ่มทุนหรือลดทุน การเลิกบริษัท รวมทั้งนโยบายที่สำคัญต่างๆ
5. ติดตามผลการดำเนินงาน โดยฝ่ายบริหาร คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทของบริษัท

6. ดูแลให้บริษัทย่อย และบริษัทร่วมปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานกำกับดูแล ได้แก่ การทำรายการระหว่างกัน การได้มาและจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและทันเวลา รวมทั้งดูแลให้มีการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินถูกต้องตามที่ควร ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
 7. การพิจารณาทำธุรกรรมใดๆ ของบริษัทย่อยที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจหรือฐานะการเงินของบริษัท ได้กำหนดให้ธุรกรรมดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของบริษัทใหญ่ทุกครั้ง
 8. ตรวจสอบโดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้มั่นใจว่ามีการควบคุมภายในที่กำหนดไว้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ
 9. การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทย่อย บริษัทได้ว่าจ้างผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกันกับบริษัทเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลทางการเงินและที่มีใช้ทางการเงินมาเปิดเผยในงบการเงินรวมของบริษัท
- ทั้งนี้ รายละเอียดของการดำรงตำแหน่งของกรรมการและผู้บริหารในบริษัทย่อย ปรากฏตามเอกสารแนบ 2

9.8 การดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายใน

เอไอเอสให้ความสำคัญกับการดูแลการใช้ข้อมูลภายในให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินธุรกิจ และเพื่อให้แน่ใจว่านักลงทุนในหลักทรัพย์ของเอไอเอสได้รับสารสนเทศที่เชื่อถือได้อย่างเท่าเทียมและทันทั่วถึง จึงได้กำหนดระเบียบการกำกับดูแลการใช้ข้อมูลภายใน และระเบียบการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ และมุ่งเน้นความโปร่งใสในการประกอบธุรกิจ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับต้องไม่ใช้ข้อมูลภายในที่มีสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ที่ยังมิได้เปิดเผยต่อสาธารณชนหรือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท อันนำมาซึ่งผลประโยชน์ของตนเองและผู้อื่น โดยงดการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทในช่วงเวลา 1 เดือน ก่อนการเปิดเผยงบการเงินต่อสาธารณชน
- บริษัทมีหน้าที่เปิดเผยสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานที่สำคัญของบริษัทให้สาธารณชนทราบโดยทันทีและอย่างทั่วถึง โดยผ่านสื่อและวิธีการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนโยบายการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท รวมถึงผ่านสื่ออื่นๆ ของฝ่ายนักลงทุนสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลข่าวสารได้เข้าถึงนักลงทุนทุกกลุ่มอย่างทันทั่วถึงและเท่าเทียม
- กรรมการและผู้บริหาร มีหน้าที่รายงานการถือครองหลักทรัพย์ที่ออกโดยบริษัทของตน คู่สมรส ผู้ที่อยู่กินกันฉันสามีภรรยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และรายงานการถือครองหลักทรัพย์ที่ออกโดยบริษัทต่อคณะกรรมการบริษัทเป็นประจำทุกไตรมาส
- บริษัทมีกฎระเบียบการรักษาความปลอดภัยทางด้านระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญถูกเปิดเผย กรณีที่กรรมการ ผู้บริหารหรือพนักงานนำข้อมูลภายในของบริษัท ไปใช้ในทางมิชอบ บริษัทได้กำหนดบทลงโทษหากผู้ใดฝ่าฝืนจะถือเป็นความผิดอย่างร้ายแรงและอาจถูกลงโทษทางวินัยและตามกฎหมายกำหนด
- ฝ่ายนักลงทุนสัมพันธ์มีนโยบายในการหลีกเลี่ยงการคาดการณ์ในอนาคต หรือให้ความคิดเห็นใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลที่มีระยะเวลาล่วงหน้าต่ำกว่า 6 เดือน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและหลักสากล ทั้งนี้ นักลงทุนยังคงสามารถพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่นักลงทุนสัมพันธ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นและมุมมองต่อธุรกิจในระยะยาว

- ฝ่ายนักลงทุนสัมพันธ์จะประกาศช่วงเวลางดติดต่อกับนักลงทุนเป็นเวลา 1 เดือนล่วงหน้าก่อนวันการเปิดเผยงบการเงินต่อสาธารณชน โดยในช่วงเวลางดติดต่อกับนักลงทุนนั้น บริษัทจะงดการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับผลประกอบการและการคาดการณ์ ทั้งนี้ยกเว้นในกรณีที่เป็นการตอบคำถามต่อข้อเท็จจริงหรือชี้แจงข้อมูลที่ได้มีการเปิดเผยแล้ว หรือชี้แจงเหตุการณ์ข่าวสารใดๆ ที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น หรือสอบถามมุมมองต่อธุรกิจในระยะยาวเท่านั้น โดยบริษัทจะงดการจัดประชุมกับนักวิเคราะห์หรือผู้ลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าว หรือหากมีความจำเป็นการนัดประชุม ในช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว จะมีการกล่าวถึงการดำเนินธุรกิจในระยะยาวเท่านั้น

เอไอเอสได้จัดทำนโยบายการเปิดเผยข้อมูลซึ่งระบุขั้นตอนในการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องต่างๆ ไว้อย่างเป็นทางการ นโยบายดังกล่าวพัฒนามาบนหลักการที่ว่า การเปิดเผยข้อมูลของเอไอเอสจะต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ อีกทั้งข้อมูลที่เปิดเผยต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลาและสม่ำเสมอไม่ว่าข้อมูลเหล่านั้นจะเป็นเรื่องบวกหรือลบต่อเอไอเอสต่อนักลงทุนหรือตลาดทุน ข้อมูลที่มีความสำคัญและปกติมิได้เปิดเผยเป็นการทั่วไปจะถูกเปิดเผยอย่างเท่าเทียมให้กับผู้ลงทุนทุกราย นโยบายการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้บริษัทมีมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่ดีได้มาตรฐาน และส่งเสริมให้เกิดตลาดมีประสิทธิภาพในการรับรู้ข้อมูลอย่างเท่าเทียม

9.9 ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี

ในปี 2559 บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี ดังนี้

- ค่าสอบบัญชีและค่าสอบทานรายได้รวมของบริษัทจำนวน 2.41 ล้านบาท ค่าสอบบัญชีและค่าสอบทานรายได้รวมของบริษัทย่อย จำนวนทั้งสิ้น 6.32 ล้านบาท
- ค่าตอบแทนของงานบริษัทอื่น (Non-audit fee) ของบริษัทให้สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด จำนวน 0.67 ล้านบาท

10. การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

การเติบโตของการใช้งานอินเทอร์เน็ตในยุคที่โซเชียลมีเดียเติบโตอย่างกว้างขวาง ด้วยพัฒนาการที่รวดเร็วของเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การใช้ชีวิตและการดำเนินธุรกิจ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการที่แตกต่างและหลากหลาย ให้ความสำคัญต่อเรื่องคุณภาพและความน่าเชื่อถือของระบบสื่อสารโทรคมนาคมมากยิ่งขึ้น ผู้ให้บริการโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมจึงจำเป็นต้องก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาแนวคิดการดำเนินธุรกิจและทีมงานเพื่อสร้างสินค้าบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่สูงขึ้น และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

นอกจากนี้ จากการประกาศนโยบายประเทศไทย 4.0 ของภาครัฐ ที่ต้องการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก และลดความเหลื่อมล้ำของประชากร ภาครัฐจึงมีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ระยะที่ 5 (2560-2564) ในการลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตหมู่บ้านให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เอไอเอส ตระหนักดีถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทย จึงมุ่งมั่นในการวางโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารโทรคมนาคมของประเทศไทยให้ครอบคลุมและมีคุณภาพ รวมทั้งนำเสนอสินค้าและบริการที่หลากหลายด้วยราคาที่เหมาะสม เพื่อให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเท่าเทียมกัน

ด้วยความพร้อมในเชิงทรัพยากรทั้งด้านคลื่นความถี่และการพัฒนาเทคโนโลยี ความแข็งแกร่งทางด้านฐานะการเงิน และความครอบคลุมของเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ ทำให้เอไอเอสยืนหยัดเป็นผู้นำในธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมมาอย่างต่อเนื่อง และวางเป้าหมายสู่การเป็นผู้ให้บริการดิจิทัลไลฟ์สำหรับคนไทยอันดับ 1 โดยปัจจุบันมีจำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์มือถือเกินกว่า 41 ล้านราย และกำลังขยายเข้าสู่ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เอไอเอส ไฟเบอร์อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน ด้วยความพร้อมทางด้านทีมงานที่มีคุณภาพ ทำให้เอไอเอสสามารถส่งมอบบริการที่เหนือกว่าและสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตประจำวัน และเพิ่มศักยภาพในการประกอบธุรกิจของผู้ใช้บริการให้ดีขึ้น

การวางเป้าหมายสู่การเป็นผู้ให้บริการดิจิทัลไลฟ์สำหรับคนไทยมีความท้าทายหลายด้าน ทั้งการแข่งขันและคู่แข่งที่เกิดขึ้นในรูปแบบใหม่ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ขยายวงออกไปยังหลากหลายอุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่ซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น ในการวางกลยุทธ์และแผนการดำเนินธุรกิจ เอไอเอสจึงได้คำนึงถึงบริบทต่างๆ ที่สำคัญที่อาจจะส่งผลต่อความเป็นผู้นำและความอยู่รอดในระยะยาวของเอไอเอส ซึ่งพิจารณาจากมุมมองของบริษัทและมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะเป็นชุมชนและสังคม ลูกค้า พันธมิตรทางธุรกิจ หรือพนักงาน โดยมองถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เช่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการตลาด พฤติกรรมการใช้งานและความต้องการของลูกค้า สภาพการแข่งขัน และสถานะทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

เพื่อให้ท่านผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้ที่มีส่วนได้เสีย สามารถศึกษาและเข้าใจแนวทางการดำเนินธุรกิจของเอไอเอส กรอบวิธีคิดเพื่อสร้างให้ธุรกิจเติบโตและพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน เอไอเอสจึงได้จัดทำรายงานที่เรียกว่า “รายงานพัฒนาความยั่งยืน” ขึ้นอีกฉบับหนึ่ง แนบพร้อมกับรายงานประจำปีที่จะจัดส่งให้แก่ผู้ถือหุ้น รวมทั้งได้เผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์ที่ <http://www.ais.co.th>

11. การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน

การบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เอไอเอสสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม บริษัทมีการดำเนินงานตามนโยบายและกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) ซึ่งครอบคลุมทั้งในระดับองค์กรและระดับปฏิบัติงาน เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งกำหนดให้พนักงานมีการวัดประสิทธิผลของการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้พนักงานมีความรับผิดชอบในการประเมินความเสี่ยง และพัฒนาระบบการควบคุมภายในด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดกรอบโครงสร้างและกระบวนการบริหารความเสี่ยง อ้างอิงตามมาตรฐานสากลของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ทั้งนี้ รายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องการประเมินความเสี่ยง สามารถศึกษาได้จากหน้า 43-44

กรอบโครงสร้างและกระบวนการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส

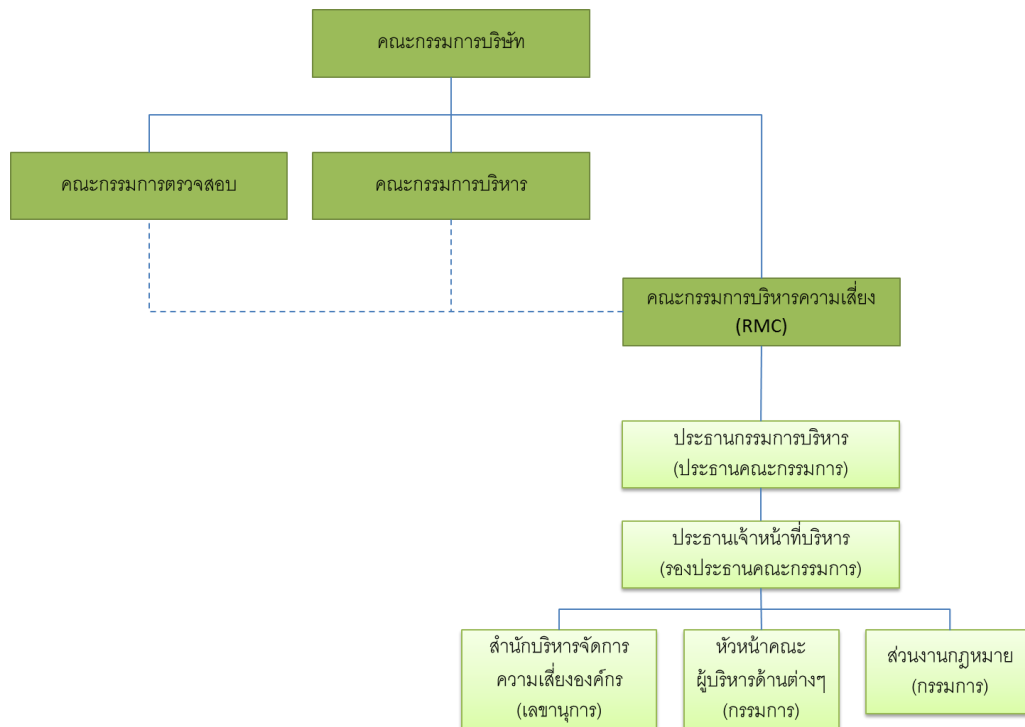


กระบวนการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. **การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย** ในระดับบริษัท และหน่วยงานให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการบริษัท และมีการทบทวนความเสี่ยงที่ยอมรับได้ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี
2. **การระบุเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยง** ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของบริษัท ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น กระบวนการทำงาน บุคลากร และปัจจัยภายนอกต่างๆ เช่น ความต้องการของลูกค้า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบต่างๆ เป็นต้น
3. **การประเมินระดับความเสี่ยง** โดยพิจารณาจาก 2 มุมมอง ได้แก่ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ร่วมกับโอกาสที่จะเกิดของความเสี่ยงนั้นๆ และการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของความเสี่ยงใดๆ ที่อาจส่งผลต่ออีกความเสี่ยงหนึ่ง
4. **การตอบสนองต่อความเสี่ยง** ตามแต่ละระดับของความเสี่ยงด้วยวิธีการที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการ
5. **การกำหนดกิจกรรมควบคุม** หรือแผนงานเพื่อจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
6. **การติดตาม** ให้มีการดำเนินการตามกิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้เหมาะสม และมีการรายงานผลการบริหารความเสี่ยงให้กับคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทเป็นประจำ

บริษัทได้จัดให้มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละสายงาน และมีประธานกรรมการบริหาร เป็นประธานคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวางกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์กร รวมทั้งพิจารณาแจกแจงความเสี่ยงขององค์กร ประเมินและจัดอันดับความเสี่ยง กำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยง มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อจัดให้มีมาตรการควบคุมและจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

โดยโครงสร้างการกำกับดูแลเรื่องการบริหารความเสี่ยง เป็นดังนี้



ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รับผิดชอบในการนำนโยบาย และกรอบการบริหารความเสี่ยงไปประยุกต์ใช้ทั่วทั้งองค์กร ผ่านทางผู้บริหารของแต่ละสายงาน และพนักงานทุกระดับในการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบุและจัดการความเสี่ยงภายใต้ความรับผิดชอบของแต่ละสายงาน ซึ่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารยังมีการติดตามให้เกิดการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีการประชุมเป็นรายไตรมาส เพื่อพิจารณาประเด็นความเสี่ยงใหม่ ประเมินระดับความเสี่ยง พร้อมทั้งพิจารณาความสัมพันธ์จากผลกระทบของความเสี่ยงแต่ละเรื่อง ทบทวนระดับของความเสี่ยงเดิมที่ได้ระบุไว้แล้ว และติดตามความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากแผนงานของฝ่ายจัดการที่รับผิดชอบในปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ และผลสำเร็จของตัววัดผลที่เชื่อถือได้จากการปฏิบัติงานตามแผนงานนั้น

นอกเหนือจากนี้ ในปี 2559 บริษัทได้กำหนดให้มีการรายงานผลของการดำเนินการบริหารความเสี่ยงในระดับสายงานในการประชุมซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธานในการประชุม เพื่อรับทราบประเด็นความเสี่ยงต่างๆ รวมทั้งแนวทางในการจัดการความเสี่ยงของแต่ละสายงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงของแต่ละสายงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างแท้จริง รวมทั้งเพื่อเป็นการเฝ้าระวังว่าความเสี่ยงในทุกระดับของบริษัทมีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม และอยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ตามที่บริษัทกำหนดไว้

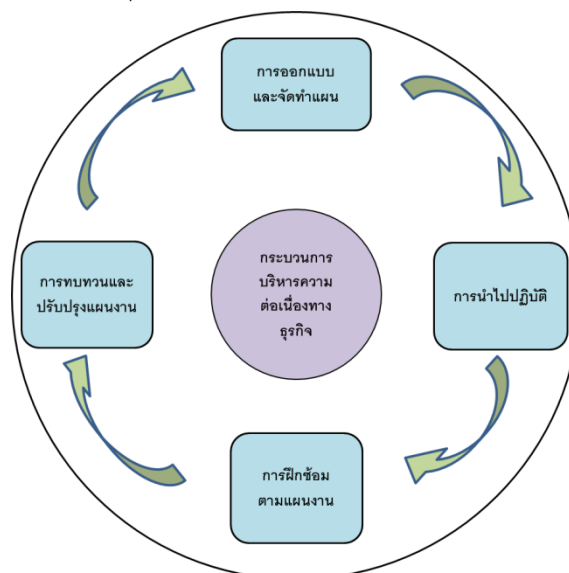
คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงได้นำเสนอผลการบริหารความเสี่ยงให้คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทได้รับทราบเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อให้มีการติดตามอย่างใกล้ชิด และมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งบริษัทสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management)

เอไอเอสนำระบบบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามหลักมาตรฐานสากลทางด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจมาใช้เพื่อเตรียมการรับมือหากเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่นกรณีที่เกิดภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ความผิดพลาดต่างๆ ที่ไม่อยู่ในความควบคุม ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดการหยุดชะงักของระบบปฏิบัติงานหลัก และอาจก่อให้เกิดความสูญเสีย เสียหายต่อทรัพย์สิน และบุคลากร ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการธุรกิจที่สำคัญของบริษัท (Critical Business Process) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงบริษัทต่างๆ ในเครือที่เกี่ยวข้อง

โดยจัดให้มีคณะกรรมการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management Committee) ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของแต่ละสายงาน มีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธาน เพื่อกำกับดูแลให้การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ประกอบไปด้วย 4 กระบวนการหลัก ดังนี้



1. การออกแบบและจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ:

นำเป้าหมายด้านการบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจของกระบวนการธุรกิจหลัก มาออกแบบและจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจที่สามารถรองรับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น โดยพิจารณาจากวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (Business Impact Analysis: BIA) ประกอบกับการพิจารณาความเสี่ยงของเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อระบุบริการหรือกระบวนการทำงานที่สำคัญ และผลกระทบจากการหยุดชะงักของบริการหรือกระบวนการดังกล่าว รวมถึงกำหนดช่วงเวลาหยุดชะงักและระดับการดำเนินงานที่ยอมรับได้ของแต่ละบริการ/กระบวนการ

2. การนำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจไปปฏิบัติ:

นำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจที่อนุมัติแล้วไปดำเนินการตามที่ระบุในแผนงาน และสื่อสารแผน บริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจพร้อมทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดเตรียมทรัพยากรทั้งจากภายในและภายนอกที่จำเป็นในการดำเนินการตามแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจให้เพียงพอ

3. การซ่อมแผน และทำให้แผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจเป็นปัจจุบัน:

จัดการฝึกซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจตามกำหนดเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทำการปรับปรุงแผนงาน ให้เป็นปัจจุบัน และรายงานผลการซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ต่อผู้บังคับบัญชาผู้รับผิดชอบแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจนั้น รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ให้รับทราบ

4. การทบทวน และปรับปรุงระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในการดำเนินธุรกิจ:

การปรับปรุงแก้ไขแผนการบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่บริษัทเผชิญอยู่ในเวลานั้น

เอไอเอสดำเนินกระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจโดยครอบคลุมตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และระบบงานสำคัญต่างๆ โดยพิจารณาจากความเสี่ยงของภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในแง่ของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ และผลกระทบหากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในระดับองค์กร เพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤติ ที่อาจส่งผลกระทบต่ออาคารสำนักงาน หรือความสูญเสีย เสียหายต่อทรัพย์สิน และบุคลากรของเอไอเอส

การจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจในระดับหน่วยงาน จากการประเมินผลกระทบทางธุรกิจหากไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละหน่วยงานได้ เพื่อจัดทำแผนความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจสำหรับกระบวนการธุรกิจที่สำคัญของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความต่อเนื่องในการให้บริการแก่ลูกค้า

การจัดทำแผนการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรวบรวมกลยุทธ์และขั้นตอนในการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานของกระบวนการธุรกิจที่สำคัญ ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้บริการหลักที่สำคัญของบริษัทสามารถกลับมาใช้งานได้ตามกำหนดเวลาและระดับการดำเนินงานที่ยอมรับได้ของแต่ละบริการ/กระบวนการ

การจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ เพื่อรองรับกระบวนการธุรกิจหลัก (Critical Business Processes) ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการส่งมอบบริการหลัก (Critical Services) และถือเป็นความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาทุกระดับและพนักงานทุกคนที่จะต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดทำแผนการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกซ้อม และการทบทวนปรับปรุงแก้ไขแผนงานเพื่อให้มั่นใจในประสิทธิผลของแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

ในปี 2559 ได้มีการฝึกซ้อมตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในกระบวนการหลัก ได้แก่ การเกิดภาวะฉุกเฉินที่อาคารสำนักงานใหญ่ ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าปฏิบัติงานระบบงานที่สำคัญได้ พนักงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องย้ายไปปฏิบัติงานยังสถานที่ปฏิบัติงานฉุกเฉินที่ได้มีการกำหนดไว้ รวมทั้งการจำลองเหตุการณ์ฉุกเฉินกรณีศูนย์จัดเก็บข้อมูลหลักของบริษัทเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการให้บริการต่างๆ ของบริษัท โดยที่บริษัทได้จัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อเตรียมการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่จะทำให้บริษัทสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะสามารถตอบสนองและบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจเมื่อประสบกับเหตุการณ์ไม่คาดคิดต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน

การควบคุมภายใน

เอไอเอสเล็งเห็นความสำคัญของระบบการควบคุมภายในซึ่งเป็นกลไกสำคัญต่อการป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินธุรกิจทั้งในด้านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการบริษัทตระหนักถึงความสำคัญของการมีระบบการควบคุมภายในที่ดีของเอไอเอสและบริษัทย่อย เอไอเอสจึงได้นำการควบคุมภายในตามกรอบแนวทางCOSO 2013 (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยแบ่งเป็น 17 หลักการมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบระบบการปฏิบัติงานและนำไปปฏิบัติใช้จริง ในการบริหารงานของเอไอเอสและบริษัทย่อย เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นมาตรฐานและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในทุกระดับการปฏิบัติงาน

เอไอเอสมุ่งเน้นให้คณะกรรมการ ฝ่ายบริหาร และพนักงานตระหนักเรื่องการควบคุมภายในที่ดี โดยคณะกรรมการบริษัทพิจารณาแล้วเห็นว่าเอไอเอสมีบุคลากรที่มีความสามารถและจำนวนเพียงพอในการดำเนินการตามระบบการควบคุมภายในที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งมีระบบการควบคุมภายในสำหรับติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานและทรัพย์สินของเอไอเอสและบริษัทย่อยจากการที่คณะกรรมการหรือฝ่ายบริหารจะนำไปใช้โดยมิชอบหรือไม่มีอำนาจ รวมถึงการทำธุรกรรมกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกันอย่างเพียงพอแล้ว

ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560 โดยมีคณะกรรมการอิสระทั้ง 4 ท่าน เข้าร่วมประชุมด้วย คณะกรรมการบริษัทได้ประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทโดยใช้แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนด โดยผลการประเมินสรุปได้ว่าบริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ ไม่พบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน

นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีของบริษัท คือ บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรมัทส์ ซายยส์ สอบบัญชี ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีภายนอกได้ประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในของปี 2559 และให้ความเห็นว่าบริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเหมาะสม

ระบบการควบคุมภายในของเอไอเอสประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยแบ่งเป็น 17 หลักการ ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Control Environment)

คณะกรรมการบริษัทตระหนักถึงการมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมภายในที่ดีซึ่งเป็นรากฐานเพื่อสนับสนุนให้เอไอเอสมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร ทั้งนี้ องค์ประกอบหลักของสภาพแวดล้อมการควบคุมของเอไอเอส มีดังนี้

คณะกรรมการบริษัท ส่งเสริมคุณค่าความซื่อตรงและจริยธรรม ในการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งการประพฤติตนและการปฏิบัติงาน ผ่านการบริหารจัดการตามลำดับสายการรายงาน และการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติตามได้ตามที่บริษัทคาดหวัง เอไอเอสยังมุ่งเน้นให้ผู้บริหารและพนักงานมีการปฏิบัติตนอย่างซื่อตรงและยึดมั่นต่อคุณค่าของจริยธรรม จึงได้จัดทำประมวลจริยธรรมธุรกิจเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้แก่ กรรมการ ฝ่ายบริหาร และพนักงาน นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทำทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล (Whistle Blower Policy) ซึ่งได้จัดทำช่องทางพิเศษสำหรับการรับแจ้งข้อมูลทั้งภายในและภายนอก รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบและ/หรือ คณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ จากการประกาศเจตนารมณ์แนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต เอไอเอส ได้รับประกาศนียบัตรรับรองฐานะสมาชิกแนวร่วมปฏิบัติจากคณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของ

ภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริตในเดือนมกราคม ปี 2559 และได้จัดทำนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เป็นแนวทางให้กับเอไอเอสและบริษัทย่อยปฏิบัติ

ในปี 2559 หน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินความเข้าใจและการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจและนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน สอบถามผู้บริหาร พนักงานบริษัทและบริษัทย่อย และจัดส่งแบบสอบถามให้กับพนักงานภายนอกผู้ให้บริการและคู่ค้า ผลการประเมินสรุปว่าผู้บริหาร พนักงาน ที่ตอบแบบสอบถามรวมประมาณร้อยละ 99 โดยได้คะแนนความเข้าใจถูกต้องร้อยละ 94 สำหรับพนักงานภายนอกผู้ให้บริการและคู่ค้าที่ตอบแบบสอบถามรวมประมาณร้อยละ 68 ได้คะแนนความเข้าใจถูกต้องร้อยละ 89 และได้รายงานผลการประเมินต่อ คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจรับทราบเป็นข้อมูลปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมจริยธรรมต่อไป

คณะกรรมการบริษัทมีความอิสระจากฝ่ายบริหาร มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอในการกำกับดูแลการบริหารจัดการ โดยจัดโครงสร้างสายการรายงานแยกเป็นส่วนปฏิบัติงานธุรกิจหลัก ที่มีส่วนงานตรวจทานคุณภาพการปฏิบัติงานแยกต่างหากอีกลำดับเพื่อให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน โดยการกำหนดและจำกัดอำนาจการดำเนินการในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารได้กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นแผนธุรกิจประจำปี มีการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้บริหารและพนักงาน เพื่อไม่ให้เกิดแรงกดดันต่อพนักงานมากเกินไป รวมทั้งพิจารณาให้รางวัลตอบแทนที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของแผนธุรกิจ

บุคลากรของเอไอเอสเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมเพียงพอต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ คณะกรรมการบริษัทมีการกำหนดแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่งที่สำคัญ (Succession Plan) เพื่อให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการกำหนดนโยบายส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานซึ่งจัดทำเป็นกรอบการพัฒนาบุคลากรตามสายวิชาชีพที่ประกอบด้วยกรอบด้านธุรกิจควบคู่กับทักษะการบริหารบุคลากร (Soft Skill) นอกจากนี้ บริษัทมีการส่งเสริมการได้รับวุฒิปริญญาตรีทางวิชาชีพ เช่น ระบบความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคนิควิทยาการทันสมัย เพื่อการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมีขั้นตอนในการจ้าง การพัฒนา และการรักษาพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ โดยมีวิธีการประเมินผลและการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

เอไอเอสได้จัดทำนโยบายการบริหารความเสี่ยง ซึ่งกำหนดกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยง หน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งจัดทำคู่มือกระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นแนวทางการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหาร พนักงาน ทุกระดับ สำหรับบริหารจัดการความเสี่ยงในกระบวนการปฏิบัติงานของตนเองให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ยังได้จัดทำนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริต (Fraud Risk Management Policy) เป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านทุจริตทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

เอไอเอสกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานไว้ในแผนธุรกิจประจำปีอย่างชัดเจนครอบคลุมทั้งด้านรายได้ค่าบริการ คุณภาพเครือข่ายโทรคมนาคม การดูแลลูกค้า การจัดการด้านการรับ-จ่ายเงิน การบริหารทรัพยากรบุคคล ทรัพย์สินของบริษัท และการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายจัดการมีการกำหนดวัตถุประสงค์ทั้งในระดับหน่วยงาน และระดับปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ของบริษัท สื่อสารให้พนักงานรับทราบและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจนทำให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้จริงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผู้บริหารและพนักงานทุกระดับในองค์กร รับผิดชอบในการระบุ ประเมินความเสี่ยง ตามกระบวนการที่กำหนดในคู่มือกระบวนการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ทั้งระดับองค์กรและระดับหน่วยงานเพื่อกำหนดมาตรการจัดการที่เหมาะสม และติดตามประเมินผลการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกระดับ มีการแต่งตั้งผู้ประสานงานการบริหารความเสี่ยง (ERM Facilitator) ประจำ

หน่วยงาน ซึ่งได้รับการอบรมความรู้กระบวนการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายในอย่างครบถ้วน ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ประสานงานการประเมินความเสี่ยงภายในหน่วยงานของตนเอง นำมาจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานให้ผู้บริหาร ใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงาน และเป็นการสนับสนุนให้เกิดการควบคุมภายในโดยการประเมินตนเอง (Control Self-Assessment) ในกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญขององค์กร โดยแผนการบริหารความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงานต้องจัดส่ง ให้กับหน่วยงานบริหารความเสี่ยงขึ้นทะเบียนเป็นความเสี่ยงระดับหน่วยงาน

การจัดทำกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริตครอบคลุมถึง การกำหนดกระบวนการ หน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการ ประเมินความเสี่ยงด้านทุจริต และได้รวบรวมประเด็นความเสี่ยงด้านทุจริตจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก (Fraud Risk Scheme and Scenario – Internal & External Fraud) ซึ่งเป็นการกำหนดประเภทการทุจริตตามกรอบแนวทางของ Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) ใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานต่างๆ เช่น Security Team, Fraud Management, หน่วยงานจัดซื้อ, หน่วยงานบัญชี เป็นต้นพิจารณาประกอบการระบุความเสี่ยงด้านทุจริตได้อย่างครอบคลุมทุก ลักษณะ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในธุรกิจโทรคมนาคม บริษัทได้มีการนำมาพิจารณาประกอบการประเมินความเสี่ยงของ บริษัทอย่างรัดกุมเพื่อกำหนดแผนจัดการอย่างเหมาะสมทันเวลา ตัวอย่างเช่น การใช้ Data ในยุค Digital Economy ซึ่งเป็น เทคโนโลยีใหม่ที่จะมีการนำมาใช้ในอนาคตอันใกล้ ผู้บริหารเล็งเห็นว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญซึ่งบริษัทต้องเตรียมความพร้อมและได้ กำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control Activities)

เอไอเอสได้เลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเสี่ยงและลักษณะเฉพาะของบริษัท โดยจัด ให้มีการควบคุมผ่านทางนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจว่าการควบคุมใดๆ ของฝ่ายบริหารที่นำไป ปฏิบัตินั้น สามารถจัดการความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท กิจกรรมการควบคุมของบริษัทจะถูกดำเนินการในทุก ระดับ ทุกกระบวนการทางธุรกิจ โดยมีการคำนึงถึงอำนาจการอนุมัติ การสอบทาน การกระขยอด และการแบ่งแยกหน้าที่ความ รับผิดชอบอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังได้สร้างความตระหนักรู้ และผลักดันแนวทางความรับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงและ การควบคุมที่ดีตามแนวทางป้องกัน 3 ระดับ (Three lines of defense) คือ ระดับที่ 1 แผนกต่าง ๆ ระดับที่ 2 การบริหารความ เสี่ยงและการกำกับดูแล และระดับที่ 3 การตรวจสอบภายใน

สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน และลักษณะเฉพาะอื่นๆ ของบริษัทเป็นปัจจัย ในการพิจารณารูปแบบกิจกรรมการควบคุมที่หลากหลายระหว่างการควบคุมแบบใช้บุคคล (Manual Control) และแบบอัตโนมัติ (Automated Control) ซึ่งออกแบบให้มีกิจกรรมการควบคุมที่ผสมผสานทั้งแบบป้องกัน (Preventive Control) และแบบตรวจพบ (Detective Control) เช่น สร้างระบบสารสนเทศเพื่อตรวจสอบความผิดปกติของรายการที่สำคัญ เพื่อให้มีความแม่นยำ รวดเร็ว โดย มีการคำนึงถึงการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้าน คือ หน้าที่การอนุมัติ หน้าที่บันทึกการบัญชีและข้อมูล สารสนเทศ หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน ออกจากกันเพื่อให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสม

สำหรับกระบวนการปฏิบัติงานบนระบบเทคโนโลยี ได้เลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปที่หลากหลายและรัดกุม เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่าระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศของบริษัทพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ปลอดภัยจากการเข้าถึงของผู้ที่ไม่ เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการควบคุมโครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศ กิจกรรมการควบคุมด้านความปลอดภัยในการเข้าถึง ระบบสารสนเทศ และกิจกรรมการควบคุมกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ เช่น จัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของ สารสนเทศตามมาตรฐาน ISO27001:2013 และจัดให้มีกรอบแนวทางการควบคุมของ Data Protection เป็นต้น

โดยได้นำนโยบายการควบคุมจัดทำเป็นนโยบายและวิธีปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งระบุผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา การปฏิบัติงาน และวิธีการแก้ไขหากพบข้อผิดพลาดไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการควบคุมได้อย่าง

ถูกต้อง รวมถึงมีการทบทวนนโยบายและวิธีปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ เช่น มีการทบทวนระเบียบจัดซื้อจัดจ้างให้มีความทันสมัยมากขึ้น

บริษัทได้กำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อให้มีการพิจารณาอนุมัติธุรกรรมของบริษัทที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ โดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก (Arms' Length Basis) โดยมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม ซึ่งได้กำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อยหรือร่วมนั้น ถือปฏิบัติ

ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)

เอไอเอสใช้ข้อมูลที่ต้องครบถ้วนและมีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน โดยพิจารณารวบรวมข้อมูลจากภายในและภายนอก บนพื้นฐานการพิจารณาด้านทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ โดยใช้ระบบสารสนเทศในการประมวลผลและจัดเก็บข้อมูล เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนด รวมทั้งสื่อสารข้อมูลที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถทำหน้าที่ได้ตามที่วางไว้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในองค์กร และสื่อสารข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก

บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีปฏิบัติงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ ไปยังผู้บริหารและพนักงานทุกระดับ รวมทั้งมีการเลือกช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเหมาะสม เช่น จัดให้มีการสื่อสารผ่าน Intranet ผ่านจดหมายข่าว ผ่านประธานเจ้าหน้าที่บริหารในรายการ 'CEO Talk Weekly 5 Minutes' รวมทั้งจัดให้มีช่องทางพิเศษให้พนักงานสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดและการทำทุจริตแก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้มีการรายงานข้อมูลที่สำคัญต่อคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ โดยคณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือสอบถามรายการต่างๆ ได้ตามที่ต้องการ

เอไอเอสจัดให้มีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เช่น จัดให้มีการสื่อสารผ่าน Internet ผ่านโซเชียลมีเดีย จัดให้มีหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ จัดให้มีศูนย์รับเรื่องร้องเรียนคุณภาพการให้บริการ จัดให้มีช่องทางให้บุคคลภายนอกสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดและการทำทุจริตได้อย่างปลอดภัยมายังคณะกรรมการตรวจสอบที่ AuditCommittee@ais.co.th เป็นต้น ตามที่กำหนดในนโยบาย Whistle Blower Policy

ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

เอไอเอสจัดให้มีกิจกรรมการติดตามประเมินประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน ทั้งการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (Ongoing Evaluation) ดำเนินการโดยหัวหน้างานที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอของทุกหน่วยงาน และการประเมินด้วยบุคคลภายนอกหน่วยงาน (Separate Evaluation) ดำเนินการโดยผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้มั่นใจว่าองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการควบคุมภายในได้มีกำหนดไว้ และได้มีการนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพจริง อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน

เมื่อพบข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญ ผู้บริหารต้องมีภาวะวิเคราะห้หาต้นเหตุของข้อบกพร่องเพื่อแจ้งผู้รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที พร้อมทั้งรายงานข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญและความคืบหน้าของการแก้ไขต่อคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการรายงานเบาะแสหรือเหตุการณ์ทุจริตการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือการกระทำที่ผิดปกติอื่นๆ ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัทโดยทันที

การตรวจสอบภายใน

หน่วยงานตรวจสอบภายใน รายงานตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งกำกับดูแลให้การปฏิบัติงานตรวจสอบมีความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม มีจรรยาบรรณ ปฏิบัติหน้าที่เยี่ยงมืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน และรายงานต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารในด้านการบริหารหน่วยงาน

หน่วยงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่ให้ความเชื่อมั่น (Assurance Service) และให้คำปรึกษา (Consulting Service) โดยการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง และการกำกับดูแลกิจการ เพื่อสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ โดยมีกฎบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ซึ่งได้กำหนดภารกิจ ขอบเขตการปฏิบัติงาน อำนาจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ และแนวทางการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนและมีการทบทวนให้เหมาะสมอยู่เสมอ

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อสนับสนุนให้คณะกรรมการตรวจสอบสามารถดำเนินการตามที่คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้ และเป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้คำแนะนำในด้านต่างๆ เช่น ด้านการควบคุมภายใน ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านจริยธรรมธุรกิจ ด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อมูลประวัติและรายละเอียดของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ปรากฏตามเอกสารแนบ 1 หน้า 3

หน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี สอดคล้องตามทิศทางกลยุทธ์ของบริษัท ครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อย โดยใช้หลักการความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน (Risk-based approach) ซึ่งมุ่งเน้นความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัท ตลอดจนการตรวจสอบด้านการป้องกันทุจริต แผนการตรวจสอบได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบ และรายงานผลการตรวจสอบ การติดตามผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่พบจากการตรวจสอบให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อพิจารณาอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ หน่วยงานตรวจสอบภายในยังเป็นหนึ่งในช่องทางในการรับข้อร้องเรียนการกระทำผิดและการทำทุจริตจากพนักงานภายในและบุคคลภายนอก ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปตาม Whistle Blowing Policy และรายงานผลให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาทุกไตรมาส

หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการส่งเสริมให้เอไอเอสและบริษัทย่อยมีความเข้าใจและสามารถนำระบบการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO 2013 มาปรับใช้อย่างจริงจังและมีประสิทธิผล โดยการจัดอบรมให้ความรู้ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ของบริษัท และบริษัทในเครือ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแบบประเมินความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายในตามแนวทางที่ ก.ล.ต. กำหนด รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ตอบข้อซักถามแก่ผู้บริหารเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในทุกระบบงาน

จากการที่ เอไอเอสมีวิสัยทัศน์การนำเสนอสินค้าและบริการที่ทันสมัยรูปแบบ Digital ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทในเครือ จึงมีการพัฒนา ปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวทันรองรับการปฏิบัติงานอยู่เสมอ หน่วยงานตรวจสอบภายในได้เข้าร่วมในคณะทำงานการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญในบทบาทให้คำแนะนำเพื่อให้มั่นใจว่าการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีมาตรการควบคุมภายในที่รัดกุมก่อนนำระบบไปใช้จริง รวมทั้งมีทีมงานตรวจสอบด้าน IT เข้าปฏิบัติงานตรวจสอบหลังจากการติดตั้งและใช้งานแล้ว นอกจากนี้มีการประเมินระบบการบริหารจัดการความมั่นคงของข้อมูลสารสนเทศและอุปกรณ์รักษาความมั่นคงปลอดภัยทั้ง hardware และ software ต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อให้มีความปลอดภัยตามข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO 27001:2013 และการตรวจประเมินตามมาตรฐาน Payment Card Industry Data Security Standard (PCI DSS)

นอกจากนี้หน่วยงานตรวจสอบภายในได้พัฒนาระบบการตรวจสอบให้มีความรวดเร็วและแม่นยำขึ้นโดยใช้ Digital Automation Audit ให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานแทนพนักงาน รวมทั้งสามารถขยายงานตรวจสอบภายในครอบคลุมทุกระบวนการสำคัญขององค์กรได้มากยิ่งขึ้น

หน่วยงานตรวจสอบภายในยึดถือกรอบโครงสร้างการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในตามมาตรฐานสากล และกฎบัตรของหน่วยงาน รวมทั้งมีการทบทวนคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีการประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายในด้วยตนเองเป็นประจำทุกปี และได้รับการประเมินโดยองค์กรอิสระจากภายนอกทุก 5 ปี ทั้งนี้เพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้เรามีระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง และระบบการกำกับดูแลที่ดีที่สามารถเพิ่มคุณค่าให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียและพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน ซึ่ง

ผลการประเมินครั้งล่าสุดเมื่อปี 2554 โดย บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส์ (PwC) พบว่าหน่วยงานตรวจสอบภายในได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานสากล และมีคุณภาพโดดเด่นเมื่อเทียบกับหน่วยงานตรวจสอบภายในอื่นทั่วโลกที่เป็นมืออาชีพ โดยการประเมินครั้งที่ 2 ในปี 2559 โดยบริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย (KPMG) นั้น ผลประเมินคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในไตรมาส 1 ปี 2560

เพื่อพัฒนาวิชาชีพงานตรวจสอบภายในของบริษัทให้ทันสมัย หน่วยงานตรวจสอบภายในจึงได้มีการติดตามแนวปฏิบัติด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง ระบบการกำกับดูแลที่ดี และแนวปฏิบัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ของสถาบันวิชาชีพชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบของบริษัทให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและทันสมัย

หน่วยงานตรวจสอบภายในส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของทีมงานตรวจสอบภายในให้สามารถตรวจสอบได้ทุกด้าน (Integrated Audit) และมีการมุ่งเน้นพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมีค่านิยมในการสร้างสรรค์แนวทางการตรวจสอบรูปแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นอยู่เสมอ หน่วยงานตรวจสอบภายในสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ที่จำเป็นสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งการพัฒนาตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพตรวจสอบภายในเยี่ยงมืออาชีพด้วยการสอบวุฒิปัตถทางวิชาชีพตรวจสอบหรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันบริษัทมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในที่มีวุฒิปัตถทางวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งหมด 37 วุฒิปัตถ ได้แก่ วุฒิปัตถ CIA (Certified Internal Auditor) จำนวน 8 ท่าน วุฒิปัตถ CISA (Certified Information System Auditor) จำนวน 7 ท่าน วุฒิปัตถ CISSP (Certified Information Systems Security Professional) จำนวน 1 ท่าน วุฒิปัตถ CRMA (Certification in Risk Management Assurance) จำนวน 10 ท่าน วุฒิปัตถ CPA (Certified Public Accountant) จำนวน 5 ท่าน วุฒิปัตถ TA (Tax Auditor) จำนวน 1 ท่าน วุฒิปัตถ Information Security Management Systems Auditor/Lead Auditor (ISO/IEC 27001:2013) จำนวน 4 ท่าน และ วุฒิปัตถ Business Continuity Management System Auditor/Lead Auditor (ISO 22301) จำนวน 1 ท่าน โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในอีกจำนวนหนึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้ได้รับวุฒิปัตถ CIA, CISA, CRMA, CCSA (Certification in Control Self - Assessment), และ CFE (Certified Fraud Examiners) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนงานตรวจสอบภายในแบบมืออาชีพตามมาตรฐานสากล

12. รายการระหว่างกัน

บริษัทและบริษัทย่อยได้มีการตกลงเข้าทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยรายการดังกล่าวเป็นรายการตามธุรกิจปกติของบริษัทและบริษัทย่อย และเป็นไปตามเงื่อนไขการค้าทั่วไป

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2551) มาตรา 89/12 (1) คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2551 ให้ฝ่ายจัดการมีอำนาจเข้าทำรายการระหว่างกันที่มีเงื่อนไขการค้าทั่วไปหากธุรกรรมเหล่านั้นมีข้อตกลงทางการค้าในลักษณะเดียวกับที่วิญญูชนจะพึงกระทำกับคู่สัญญาทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน ด้วยอำนาจต่อรองทางการค้าที่ปราศจากอิทธิพลในการที่ตนมีสถานะเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกันนั้น บริษัทจะยึดแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการทำรายการอื่น ๆ ทั่วไป โดยมีการกำหนดอำนาจของผู้มีสิทธิอนุมัติตามวงเงินที่กำหนด นอกจากนั้น คณะกรรมการตรวจสอบยังทำหน้าที่เป็นผู้สอบทานการทำรายการระหว่างกันของบริษัทและบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อขจัดความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างรอบคอบ โดยยึดถือประโยชน์ของบริษัทโดยรวมเป็นสำคัญ

สำหรับงวดบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558 บริษัทและบริษัทย่อยมีรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยผู้ตรวจสอบบัญชีของบริษัทได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ตรวจสอบและคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่สอบทานแล้ว และมีความเห็นว่ารายการระหว่างกันทุกรายการเป็นการทำรายการอย่างสมเหตุสมผลและเป็นไปในทางการค้าปกติ โดยบริษัทได้คิดราคาซื้อ-ขายสินค้า และบริการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันด้วยราคาที่สมเหตุสมผล มีการเปรียบเทียบกับราคากลางของตลาดในธุรกิจนั้นๆ แล้ว โดยมีเงื่อนไขต่างๆ ตามปกติธุรกิจโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
1. บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช)/ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทในสัดส่วนร้อยละ 40.45 - กรรมการบริษัทร่วมกัน: 1. นายสมประสงค์ บุญยะชัย 2. นายฟิลิป เชียง ชอง แทน	บริษัทและบริษัทย่อยได้ให้บริการและจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่อินทัช ขณะที่บริษัทย่อยมีการชำระดอกเบี้ยจ่ายให้แก่อินทัชจากรายการหุ้นกู้ของบริษัทย่อย					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทและบริษัทย่อยชำระดอกเบี้ยจ่ายให้แก่อินทัชในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	1.03	0.02	0.93	
	2. รายได้อื่น	-	0.48	0.56	1.23	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.30	-	0.13	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	0.58	0.71	0.22	0.24	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.09	-	-	
	3. ดอกเบี้ยจ่าย	-	1.50	-	1.34	
	4. หุ้นกู้	-	37.00	-	37.00	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
2. บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (ไทยคม)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ในสัดส่วนร้อยละ 41.14 - กรรมการบริษัทร่วมกัน: 1.นายสมประสงค์ บุญยะชัย 2.นายฟิลิป เชียง ของ แทน	บริษัทย่อยได้เช่าช่องสัญญาณดาวเทียม (Transponder) บนดาวเทียมไทยคม 7 จากไทยคม สัญญามีผลถึงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560 โดยต้องชำระค่าตอบแทนในอัตรา 1,700,000 USD/ปี และมีการใช้บริการอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และพื้นที่สำหรับติดตั้งอุปกรณ์ดาวเทียม ขณะที่บริษัทและบริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงได้จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไทยคม <u>ขายสินค้าและบริการ</u>					ไทยคมเป็นผู้ให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมรายเดียวในประเทศไทย บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไทยคมในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าบริการและซื้อสินทรัพย์ให้แก่ไทยคมในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	1.65	1.53	3.54	
	2. รายได้อื่น	-	0.40	-	0.38	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.17	-	0.15	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	60.03	6.87	67.19	
	2. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	36.26	-	59.19	
	3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	5.10	-	69.11	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
3. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (ทีเอ็มซี)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่โดย ทางอ้อม	บริษัทและบริษัทย่อยมีการว่าจ้างทีเอ็มซี จัดทำข้อมูลสำหรับบริการเสริมของ โทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น การจัดหาข้อมูลทาง โหราศาสตร์ ข้อมูลสลากกินแบ่งรัฐบาล และ บริการบันเทิงต่างๆผ่าน SMS รวมทั้งค่าบริการ ว่างจ้างคอลเซ็นเตอร์ โดยได้ชำระค่าบริการเป็น รายเดือน ขณะที่บริษัทและบริษัทย่อยมีการ ให้บริการทางโทรศัพท์และจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ทีเอ็มซี					ทีเอ็มซีเป็นผู้ให้บริการที่มีความ เชี่ยวชาญในการจัดทำเนื้อหาและช่วย ค้นหาข้อมูลต่างๆ รวมทั้งการให้บริการ คอลเซ็นเตอร์
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	1.59	0.42	0.42	
	2. รายได้อื่น	-	0.05	-	0.04	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.24	-	0.76	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าบริการ เสริม (Content) ในอัตราร้อยละของ รายได้ที่บริษัทได้รับ และค่าบริการคอล เซ็นเตอร์ให้แก่ทีเอ็มซี ในอัตราเดียวกัน กับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	0.04	76.07	0.99	65.31	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	12.68	0.04	7.35	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
4. บริษัท ไอ.ที. แอปพลิเคชันส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (ไอทีเอเอส)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ร้อยละ 100	บริษัทย่อยว่าจ้างไอทีเอเอสในการดูแลจัดการ และพัฒนาระบบ SAP รวมทั้งออกแบบต่างๆ ให้กับกลุ่มบริษัท ขณะที่บริษัทย่อยให้บริการ โทรศัพท์แก่ไอทีเอเอส					ไอทีเอเอสให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนา โปรแกรม และการดูแลจัดการระบบ SAP มีบริการที่ดี รวดเร็ว และราคา สมเหตุสมผล
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ
	1. รายได้จากบริการ	-	0.27	-	0.01	โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าที่ปรึกษา
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	115.28	0.08	99.60	ให้แก่ไอทีเอเอสโดยอัตราค่าบริการ
	2. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	93.53	-	-	ขึ้นอยู่กับลักษณะงานและระดับของที่
	3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	19.96	0.33	60.73	ปรึกษาโดยเป็นอัตราเดียวกันกับราคา ของบริษัทที่ปรึกษาระบบ SAP รายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
5. กลุ่มบริษัท SingTel Strategic Investments Private Limited (SingTel)/ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทร้อยละ 23.32	บริษัทและบริษัทย่อยทำสัญญากับบริษัทในกลุ่ม SingTel ดังนี้ - บริการข้ามแดนอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (IR) - บริการโครงข่ายโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (IPLC) และบริการเสริม (Content) ในขณะที่บริษัทจ่ายเงินเดือนและผลตอบแทนให้แก่กลุ่ม Singtel					การทำสัญญาให้บริการ ซึ่งเป็นราคาที่ต่างฝ่ายต่างกำหนดในการเรียกเก็บจากลูกค้า ซึ่งบริษัทคิดจากผู้ให้บริการรายอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ IR และค่าบริการเสริม(Content) ในอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการรายอื่น
	1. รายได้จากการให้บริการ	1.40	402.12	150.37	648.84	
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	4.20	26.96	-	5.43	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่า IPLC, ค่า IR, ค่าบริการเสริม(Content) ในอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการรายอื่นและมีการจ่ายเงินเดือน, ผลตอบแทน ด้วยราคาที่ตกลงกันตามจริง
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	188.11	1.27	463.64	
	2. เงินเดือนและผลตอบแทนอื่น	94.88	94.88	72.93	72.93	
	3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	34.83	291.01	83.35	259.59	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
6. บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดย ทางอ้อม	บริษัทและบริษัทย่อยได้ว่าจ้างซีเอสแอลในการ ให้บริการด้านอินเทอร์เน็ต โดยเชื่อมโยงผ่าน โครงข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่บริษัทและบริษัทย่อยมีการให้บริการ และจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้เช่า อุปกรณ์และบริการเกี่ยวกับ Datanet แก่ ซีเอสแอล					ซีเอสแอลมีความเชี่ยวชาญและเป็น ผู้ให้บริการทางด้านอินเทอร์เน็ต ซึ่ง สามารถเชื่อมต่อข้อมูลภายในประเทศ ผ่านโครงข่ายไปยังผู้ใช้บริการทั่วโลก
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ และจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ใน อัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	12.05	0.36	12.62	
	2. รายได้อื่น	-	5.36	-	6.63	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	2.55	-	3.08	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าบริการแก่ ซีเอสแอลในอัตราเดียวกันกับการจ่าย ให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	0.02	3.15	2.97	5.22	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.42	0.29	0.38	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
7. บริษัท เอดี เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน) (เอดีวี)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทและบริษัทย่อยได้ว่าจ้างเอดีวีในการ ให้บริการเสริมของโทรศัพท์เคลื่อนที่เช่น เกมส์ เสียงเรียกเข้า Wallpaper โดยชำระค่าบริการ เป็นรายเดือน ขณะที่บริษัทและบริษัทย่อยได้ ให้บริการโทรศัพท์ ดำเนินการจัดทำแหล่งรวม โปรแกรมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (software mall) และจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่เอดีวี					เอดีวีมีความเชี่ยวชาญ ในการออกแบบ เว็บไซต์ และมีความหลากหลายของ เนื้อหา ซึ่งตรงกับความต้องการของ บริษัทและบริษัทย่อย
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ และจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ใน อัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.17	6.02	9.40	
	2. รายได้อื่น	-	0.03	-	0.04	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.01	-	0.02	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยชำระค่าบริการเสริม (Content) ให้แก่เอดีวี ในอัตราร้อยละ ของรายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็นอัตรา เดียวกันกับผู้ให้บริการข้อมูลประเภท เดียวกัน
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	223.48	-	240.14	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	32.43	-	40.54	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
8. บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด (ดีทีวี)/ มีอินทเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทและบริษัทย่อยว่าจ้างให้ดีทีวีเป็นสื่อโฆษณาผ่านช่องสัญญาณจานดาวเทียม ในขณะที่บริษัทและบริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ดีทีวี					ดีทีวีมีความชำนาญในการบริการสื่อโฆษณา บริการขายเนื้อหา(Content) ผ่านช่องสัญญาณจานดาวเทียม รวมถึง เป็นผู้จำหน่ายอุปกรณ์จานรับสัญญาณดาวเทียม
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	0.01	0.06	0.03	0.07	
	2. รายได้อื่น	-	-	-	0.03	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.01	-	0.01	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าโฆษณาให้แก่ดีทีวี ในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	1.03	0.10	1.31	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.12	-	0.17	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
9. บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิ เคชั่นส์ จำกัด (แอลทีซี)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทและบริษัทย่อยร่วมมือกับแอลทีซีในการ ให้บริการข้ามแดนอัตโนมัติระหว่างประเทศ(IR) <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 10.76 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 4.82 <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 7.06 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 0.69					แอลทีซีดำเนินธุรกิจโทรคมนาคมใน ประเทศลาว ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการอินเทอร์เน็ต และให้บริการข้ามแดนอัตโนมัติระหว่าง ประเทศ โดยอัตราค่าโรมมิ่งที่คิดเป็น อัตราเหี้ยมเคี้ยงได้กับราคาตลาด บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บ ค่าบริการIR ในอัตราเดียวกันกับลูกค้า ทั่วไป บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่า IR ให้แก่ แอลทีซีในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ ผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
10. กลุ่มบริษัทไทยยานยนต์ จำกัด (ทีวายวาย)/ - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายวิฑิต ลีบุตรพงษ์ (นายวิฑิต ลีบุตรพงษ์ ลาออกจาก ตำแหน่งประธานกรรมการบริษัท ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 8/11/2559)	บริษัทและบริษัทย่อยได้ใช้บริการที่วางขาย สำหรับดูแลและซ่อมบำรุงรถยนต์ รวมทั้งเช่า พื้นที่สำหรับใช้เป็นสถานีฐาน ขณะที่บริษัท และบริษัทย่อยได้ให้บริการและจัดจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ ทีวายวาย					ทีวายวายเป็นผู้แทนจำหน่ายรถยนต์ และผู้เชี่ยวชาญในการให้บริการดูแล ซ่อมบำรุงรถยนต์
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการบริการ 0.02 1.62 0.16 2.11 2. รายได้อื่น - 0.03 - 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - - 0.05 0.31					บริษัทและบริษัทย่อยเรียกเก็บ ค่าบริการและจัดจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 0.29 0.65 - 0.35					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าเช่าพื้นที่ สำหรับใช้เป็นสถานี ให้แก่ทีวายวายใน อัตราที่เทียบเคียงได้ของผู้ให้เช่าราย อื่นที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงและ ชำระค่าบำรุงรักษารถยนต์ ในอัตรา เดียวกันกับผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
11. บริษัท อู้คปี จำกัด (อู้คปี)/ มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 22.26	บริษัทย่อยได้ว่าจ้างอู้คปีสำหรับการ ให้บริการ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ผ่านบนสมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต โดยชำระ ค่าบริการเป็นรายเดือน ขณะที่บริษัทย่อย ให้บริการโทรศัพท์แก่อู้คปี					อู้คปีดำเนินธุรกิจนำเสนอสิ่งตีพิมพ์ ดิจิทัล (Digital Publication) และ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เช่น หนังสือ นิตยสาร หรือ หนังสือพิมพ์บน สมาร์ทโฟน, แท็บเล็ต และ คอมพิวเตอร์
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ
	1. รายได้จากการบริการ	-	2.70	-	0.12	โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.84	-	0.01	ลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทและบริษัทย่อยชำระค่าบริการ
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	0.02	18.28	-	8.24	เสริม (Content) ให้แก่อู้คปี ในอัตรา
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	2.00	-	1.32	ร้อยละของรายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็น อัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการข้อมูล ประเภทเดียวกัน

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
12. บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด (ไอเอส)/ มีไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดย ทางอ้อม	ไอเอส ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและโครงข่าย สื่อสารสัญญาณ โทรคมนาคม แก่กลุ่มบริษัท ขณะที่บริษัทย่อยให้บริการ โทรศัพท์แก่ไอเอส					ไอเอส ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและ โครงข่ายสื่อสารสัญญาณ โทรคมนาคม
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการบริการ	-	0.04	-	0.03	
	2. ดอกเบี้ยรับ	-	-	-	2.31	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	-	-	0.01	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยชำระค่าบริการโครงข่ายสื่อ สัญญาณโทรคมนาคมแก่ไอเอสใน อัตราเดียวกันโดยเป็นอัตราที่ เทียบเคียงได้กับผู้ให้บริการรายอื่น
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	175.79	-	42.61	
	2. ดอกเบี้ยจ่าย	-	6.51	-	2.79	
	3. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	26.88	-	-	
	4. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	22.99	-	15.14	
	5. เจ้าหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน	-	85.17	-	72.00	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
13. บริษัท ไฮ ซีอปปิง จำกัด (ไฮ ซีอปปิง)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัททยอยมีการให้บริการและจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ ไฮ ซีอปปิง					ไฮ ซีอปปิงประกอบธุรกิจทางด้าน ดิจิทัลคอนเทนต์ที่นำเสนอให้ผู้บริโภค เข้าถึงรายละเอียดของสินค้าและ บริการโดยใช้สื่อทีวี โทรศัพท์มือถือและ อินเทอร์เน็ต
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัททยอยเรียกเก็บค่าบริการและจัด จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตรา เดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.54	-	0.03	
	2. รายได้อื่น	-	2.26	-	-	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	-	-	0.03	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.53	-	-	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
14.บริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) (เคทีบี) / - กรรมการอิสระของบริษัท และกรรมการของเคทีบี: นายไกรฤทธิ์ อุชुकานนท์ชัย	ธนาคารกรุงไทยให้บริการทางการเงิน แก่ บริษัทและบริษัทย่อย ในขณะที่บริษัทย่อยมี การให้บริการโทรศัพท์แก่ธนาคารกรุงไทย <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 115.38 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 28.34 <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร - 0.29 2. เงินฝากธนาคาร 0.52 113.09 3. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 0.05 4. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 0.01 5. ดอกเบี้ยจ่าย 5.68 26.68					ธนาคารกรุงไทยประกอบธุรกิจ ให้บริการทางการเงิน เช่น ด้านการรับ ฝากเงิน การให้สินเชื่อ เป็นตัวกลาง การชำระเงิน และบริการอื่นๆ บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในอัตราเดียวกับลูกค้าทั่วไปที่ใช้บริการ บริษัทและบริษัทย่อยรับดอกเบี้ยเงิน ฝากธนาคารจากเคทีบีและดอกเบี้ย จ่ายจากหุ้นกู้โดยเป็นอัตราที่เทียบเคียง ได้กับธนาคารพาณิชย์อื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
15.บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด (ทีซีบี) / มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	ทีซีบีให้บริการอุปกรณ์ระบบดาวเทียมและ สัญญาณโทรทัศน์แก่บริษัทย่อย <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 14.68 2. เจ้าหน้าที่การค้าและเจ้าหน้าที่อื่น - 2.00					บริษัทย่อยชำระค่าบริการอุปกรณ์ ระบบดาวเทียมและสัญญาณโทรทัศน์ แก่ทีซีบีอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ ผู้ให้บริการรายอื่น
16.บริษัท กอล์ฟดิคก จำกัด (GOLFD) / มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 25.00	บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์แก่ กอล์ฟดิคก <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 0.05 <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. เจ้าหน้าที่การค้าและเจ้าหน้าที่อื่น - 0.12					กอล์ฟดิคกเป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การจองสนามกอล์ฟผ่านแอปพลิเคชัน บนสมาร์ตโฟน บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในอัตราเดียวกับลูกค้าทั่วไปที่ใช้บริการ

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2559 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2558 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
17. บริษัท อมตะ เน็ทเวอร์ค จำกัด (AN) / มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดย ทางอ้อม * วันที่ 6 ธันวาคม 2559 บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัท ย่อย ได้ลงทุนกับบริษัท อมตะ เน็ทเวอร์ค จำกัด มีสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 60 ปัจจุบันบริษัทยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจ	บริษัทย่อยได้ให้บริการด้านการบริหารงาน แก่เอเอ็น <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้อื่น - 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น 0.03	-	0.24	-	-	เอเอ็นเป็นผู้ให้บริการโครงข่าย โทรคมนาคมภายในนิคมอุตสาหกรรม อมตะ
18. บริษัท พกฤษา เรียว เอสเตท จำกัด (มหาชน) (PS) / - กรรมการของบริษัทและ กรรมการอิสระของพีเอส: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ แก่พีเอส <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น -	-	18.33	-	-	พีเอสเป็นผู้ให้บริการและพัฒนา อสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในอัตราเดียวกับลูกค้าทั่วไปที่ใช้บริการ